

บทที่ 2

เอกสารงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการสร้างแรงจูงใจที่มีผลต่อการชำระภาษีของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ

- 1.1 ความหมายของการสร้างแรงจูงใจ
- 1.2 ลักษณะของการสร้างแรงจูงใจ
- 1.3 องค์ประกอบของการสร้างแรงจูงใจ
- 1.4 การสร้างแรงจูงใจในการชำระภาษี

2. แนวคิดเกี่ยวกับการชำระภาษี

- 2.1 ภาษีอากร
- 2.2 ประเภทภาษีอากร
- 2.3 ลักษณะภาษีอากร
- 2.4 รูปแบบการให้บริการด้านการชำระภาษีท้องถิ่น
- 2.5 การชำระภาษี

3. บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

- 3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น
- 3.2 รูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่น
- 3.3 ขั้นตอนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น
- 3.4 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี
- 3.5 หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษี
- 3.6 ภาพโดยรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

5. กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ

การสร้างแรงจูงใจต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละคนแต่ละโอกาส เพราะการสร้างแรงจูงใจนั้นต้องให้ตรงกับความต้องการของผู้ถูกจูงใจ การให้นั้นควรจะเป็นไปอย่างเหมาะสมและพอเหมาะพอควร ในการที่จะสร้างแรงจูงใจ

1. ความหมายของการสร้างแรงจูงใจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความของแรงจูงใจไว้ดังนี้

คาร์ณี พานทองและสุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ (2545 : 115) ให้ความหมายว่าการสร้างการจูงใจ หมายถึง การนำเอาปัจจัยต่าง ๆ มาเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้เป็นแรงผลักดัน ได้แก่ การทำให้ตื่นตัว การคาดหวัง การใช้เครื่องล่อ และการลงโทษ ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจเป็นสภาวะที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาและเราเรียกปัจจัยนี้ว่า แรงจูงใจ(Motive)

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545 : 160) ได้ให้ความหมายว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง สภาวะในตัวอินทรีย์ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมไปในทิศทางที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่อินทรีย์ต้องการ

วันชัย มีชาติ (2548 : 70) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะของความเต็มใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยสามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งการสร้างแรงจูงใจนี้จะเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้บริหารและผู้ที่ถูกจูงใจนั้นจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ด้วย

สมชาติ กิจยรรยง (2548 : 92) ให้ความหมายว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การใช้ศิลปะทำให้บุคคลหรือกลุ่มชนเป้าหมายเปลี่ยนทัศนคติ และแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่ผู้จูงใจต้องการด้วยความสมัครใจ การจูงใจจะเกิดขึ้นได้ ต้องเกิดจากความร่วมมือทั้งสองฝ่าย เป็นกระบวนการแห่งการร่วมมือกัน ซึ่งต้องอาศัยทั้งความเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายจูงใจและผู้รับการจูงใจหมายถึงความพอใจของทั้งสองฝ่าย การจูงใจต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ คือศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาและจิตวิทยาสังคม ศิลปะในการสอน การทำความเข้าใจ ตลอดจนถึงการเกลี้ยกล่อมและโน้มน้าวจิตใจผู้ถูกจูงใจเห็นคล้อยตาม เปลี่ยนทัศนคติและการตัดสินใจให้ปฏิบัติในสิ่งที่ผู้จูงใจได้ตั้งเป้าหมายไว้

จินก (Jenks. 1990 : 34) ให้ความหมายว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง ความต้องการ หรือกระบวนการของความคิดที่มีพลังกระตุ้นพฤติกรรมของเราให้ไปสู่เป้าหมาย

โดมเจน (Domjan. 1996 : 199) ได้ให้ความหมายว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง ภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมการกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลลงใจกระทำพฤติกรรมนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

แฮนสัน มาร์ค อี (Hanson, Mark E. 1996: 195) ได้ให้ความหมายว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง สภาพภายในที่กระตุ้นให้มีการกระทำ หรือการเคลื่อนที่ โดยมีช่องทางและพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมาย

ฮอดเก็ต (Hodgetts. 1999 : 57) ได้ให้ความหมายว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง แรงซึ่งควบคุมพฤติกรรมของคนอื่น เกิดจากความต้องการ (Needs) แรงกดดัน (Drivers) หรือ ความปรารถนา (Desires) ที่จะผลักดันให้คนพยายามดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์พฤติกรรมของคนถูกกำหนดและควบคุมด้วยการจูงใจต่างๆ แรงจูงใจเหล่านี้ยังมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละคนอีกด้วย

ดราฟ (Daft. 2000 : 534) ได้ให้ความหมายว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง พลังหรือแรงผลักดันทั้งภายนอกและภายในตัวบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่กระตือรือร้นรวมทั้งเป็นบุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพของความเต็มใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยสามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งการสร้างแรงจูงใจนี้จะเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้บริหารและผู้ที่ถูกจูงใจนั้นจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้

2. ลักษณะการสร้างแรงจูงใจ

แรงจูงใจของมนุษย์มีมากมายหลายอย่าง เราถูกจูงใจให้มีการกระทำหรือพฤติกรรมหลายรูปแบบ เพื่อหาน้ำและ อาหารมาดื่มกิน สนองความต้องการทางกาย แต่ยังมีความต้องการมากกว่านั้น เช่น ต้องการความสำเร็จ ต้องการเงิน คำชมเชย อำนาจ และในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม คนยังต้องการมีอารมณ์ผูกพันและอยู่รวมกลุ่มกับผู้อื่น แรงจูงใจ จึงเกิดขึ้น ได้ 2 ลักษณะจากปัจจัยภายในและปัจจัย ภายนอก (รังสรรค์ โคมยา. 2552 : 3)

2.1 แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) เป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความ

ต้องการ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมาเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อนข้างถาวร เช่น คนงานที่เห็นคุณค่าของงาน มองว่า สถานที่ให้ชีวิตแก่เขาและครอบครัว เขาก็จะจงรักภักดีต่อองค์การ กระทำการต่าง ๆ ให้องค์การเจริญก้าวหน้า หรือในกรณีที่บ้านเมืองประสบปัญหาเศรษฐกิจ ในช่วงเวลาของเศรษฐกิจขาลง องค์กรจำนวนมากอยู่ในภาวะขาดทุน ไม่มีเงินจ่ายค่าตอบแทน แต่ด้วยความผูกพัน เห็นใจกันและกัน ทั้งเจ้าของกิจการ และพนักงานต่างร่วมกัน ค้าขายอาหาร เล็ก ๆ น้อย ๆ ทั้งประเภทแซนวิช ก๋วยเตี๋ยว ฯลฯ เพียงเพื่อ ให้มีรายได้ ประทังกันไปทั้ง ผู้บริหารและลูกน้อง และในภาวะดังกล่าวนี้จะเห็นว่า พนักงานหลายราย ที่ไม่ทิ้งเจ้านาย ทั้ง เต็มใจไปทำงานวันหยุดโดยไม่มีค่าตอบแทน ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นไปโดย เนื่องจาก ความรู้สึก หรือเจตคติที่ดีต่อเจ้าของกิจการ หรือด้วยความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง ขององค์กร มิใช่เพราะ เกรงจะถูกไล่ออกหรือไม่มีที่ไป กล่าวได้ว่า เป็นพฤติกรรมที่เกิดจาก แรงจูงใจภายใน

2.1.1 ประเภทของแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) ได้แบ่งแรงจูงใจ ภายในออกเป็น 3 ชนิด คือ

- 1) แรงจูงใจภายในนี้มาจากความต้องการทางจิตวิทยา (Psychological needs) ที่ต้องการที่จะเป็นผู้มีสมรรถภาพต้องการที่จะมีประสบการณ์ว่าตนเป็นผู้ที่มี ประสิทธิภาพ
- 2) แรงจูงใจภายในที่มาจากความต้องการที่จะเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ต้องการที่จะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมของตนเอง
- 3) แรงจูงใจภายในที่มาจากความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ คือ มีแรงจูงใจ ที่จะเอื้ออาทรผู้อื่นมีความรู้สึกที่ผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับตนอย่างบริสุทธิ์ใจ และต้องการมี ความสัมพันธ์กับตนเนื่องจากการทดลองเกี่ยวกับแรงจูงใจภายใน มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับ คำจำ กัดความอย่างปรนัยของแรงจูงใจภายในร่างกายเพราะแรงจูงใจภายในเป็นสิ่งที่สังเกต และวัดไม่ได้ Deci และ Ryan จึงได้เสนอคำจำกัดความของแรงจูงใจที่ใช้ในการวิจัยทั้งใน ห้องทดลองและการวิจัยสนาม

2.2 แรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) เป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มาก ระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศ ชื่อเสียง คำชม การได้รับการ ขอมรับ ยกย่อง ฯลฯ แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรม บุคคลจะ แสดงพฤติกรรม เพื่อ ตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าว เฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัล ต้องการเกียรติ ชื่อเสียง คำชม การ

ยกย่อง การได้รับ การยอมรับ ตัวอย่างแรงงูใจภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น การที่
คนงาน ทำงานเพียง เพื่อแลกกับ ค่าตอบแทน หรือเงินเดือน การแสดงความขยันตั้งใจทำงาน
เพียง เพื่อให้หัวหน้างานมองเห็นแล้ว ได้ความดีความชอบ เป็นต้น

2.2.1 การเสริมแรงมี 2 ชนิด คือ

1) การเสริมแรงทางบวก คือสิ่งที่ทำใ้บุคคลพอใจ เช่น รางวัล คำชมเชย
การยิ้ม พยักหน้า และความสนใจ เป็นตัวเสริมแรงที่มีอิทธิพลมากสำหรับบุคคล ทั้งเป็นสิ่งที่
ตรงกับความต้องการของบุคคล คือ ต้องการเป็นที่ยอมรับ เป็นที่รัก ต้องการคำชมเชย

2) การเสริมแรงทางลบ คือ สิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ที่น่ากลัวก่อให้เกิดความ
ไม่สบายใจ ต่าง ๆ ถ้านำออกไปจะช่วยเพิ่มให้เกิดการตอบสนองดีขึ้น หรือเกิดพฤติกรรมที่ดีขึ้น
ได้แก่ การตำหนิ การลงโทษ คำวิจารณ์ การทำที่สังคมไม่ยอมรับ ฉะนั้น การให้ตัวเสริมแรง
ไม่ว่าทางบวก หรือทางลบ จะให้ผลเช่นเดียวกัน คือ เกิดการเรียนรู้ ผู้ที่มีแรงงูใจภายนอก
จะเป็นผู้ที่ทำอะไร โดยที่ความต้องการคำชม ต้องการการยอมรับ หรือความเห็นชอบจากผู้อื่น ซึ่งจะ
นำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่ใคร่เป็นตัวของตัวเอง ทำอะไรต้องคอยระมัดระวังต่อการยอมรับของ
ผู้อื่น คอยดูว่าผู้อื่นจะคิดอย่างไรกับตนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่คอยฟังพวผู้อื่นมักจะทำดีหรือสร้าง
สัมพันธภาพ เฉพาะบุคคลที่ทำประโยชน์ให้ มักทำดีเฉพาะเวลาที่มีคนเห็น ถ้าไม่มีคนเห็นก็
เกิดความท้อถอย และหมดกำลังใจที่จะทำต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แรงงูใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล ซึ่ง
อาจจะเป็นเจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความ
ต้องการ สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อนข้างถาวร แรงงูใจภายนอก
เป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รับรางวัล
เกียรติยศ ชื่อเสียง คำชม การได้รับการยอมรับ ยกย่อง แรงงูใจนี้ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรม
บุคคลจะ แสดงพฤติกรรม เพื่อ ตอบสนองสิ่งงูใจดังกล่าว เฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัล
ต้องการเกียรติ ชื่อเสียง คำชม การยกย่อง การได้รับ การยอมรับ

3. องค์ประกอบการสร้างแรงงูใจ

องค์ประกอบที่สำคัญของการสร้างแรงงูใจ คือ พลังงานที่เป็นตัวกระตุ้นใ้บุคคล
แสดงพฤติกรรม แหล่งพลังงานที่กระตุ้นใ้บุคคลแสดงพฤติกรรม แรงงูใจมีที่มาจากหลาย
สาเหตุด้วยกันเช่น อาจจะเป็นองมาจากความต้องการหรือแรงขับหรือสิ่งเร้า หรืออาจเป็นองมาจาก
การคาดหวังหรือจากการเก็บกดซึ่งบางทีเจ้าตัวก็ไมรู้ตัว จะเห็นได้ว่าการงูใจให้เกิดพฤติกรรม

ที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนเนื่องจากพฤติกรรมมนุษย์มีความซับซ้อน แรงจูงใจอย่างเดียวกันอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน แรงจูงใจต่างกันอาจเกิดพฤติกรรมที่เหมือนกันก็ได้ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2549 : 205)

3.1 ความต้องการ (Need) เป็นสภาพที่บุคคลขาดสมดุลทำให้เกิดแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างสมดุลให้ตัวเอง เช่น เมื่อรู้สึกเหนื่อยล้าก็จะนอนหรือนั่งพัก ความต้องการมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ นักจิตวิทยาแต่ละท่านอธิบายเรื่องความต้องการในรูปแบบต่าง ๆ กันซึ่งสามารถแบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้เป็น 2 ประเภททำให้เกิดแรงจูงใจ

3.1.1 แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Physical Motivation) เป็นความต้องการเกี่ยวกับอาหาร น้ำ การพักผ่อน การได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัย การได้รับความเพลิดเพลิน การลดความเครียด แรงจูงใจนี้จะมีสูงมากในวัยเด็กตอนต้นและวัยผู้ใหญ่ตอนปลายเนื่องจากเกิดความเสื่อมของร่างกาย

3.1.2 แรงจูงใจทางด้านสังคม (Social motivation) แรงจูงใจด้านนี้สลับซับซ้อนมากเป็นความต้องการที่มีผลมาจากด้านชีววิทยาของมนุษย์ในความต้องการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว เพื่อนฝูงในโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน เป็นความต้องการส่วนบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมซึ่งในบางวัฒนธรรมหรือบางสังคมจะมีอิทธิพลที่เข้มแข็งและเหนียวแน่นมาก ความแตกต่างของแรงจูงใจด้านสังคมและแรงจูงใจด้านร่างกาย คือ แรงจูงใจด้านสังคม เกิดจากพฤติกรรมที่เขาแสดงออกด้วยความต้องการของตนเองมากกว่าผลตอบแทนจากวัตถุและสิ่งของ

3.2 แรงขับ (Drives) เป็นแรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการทางกายและสิ่งเร้าจากภายในตัวบุคคล ความต้องการและแรงขับมักเกิดควบคู่กัน เมื่อเกิดความต้องการแล้วความต้องการนั้นไปผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่เรียกว่าเป็นแรงขับ เช่น ในการประชุมหนึ่งผู้เข้าประชุมทั้งหัว ทั้งเหนื่อย แทนที่การประชุมจะราบรื่นก็อาจจะเกิดการขัดแย้งหรือเพราะว่าทุกคนหิวก็รีบสรุปการประชุมซึ่งอาจจะทำให้ขาดการไตร่ตรองที่ดีก็ได้

3.3 สิ่งล่อใจ (Incentives) เป็นสิ่งชักนำบุคคลให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ถือเป็นแรงจูงใจภายนอก เช่น ต้องการให้พนักงานมาทำงานสม่ำเสมอก็ใช้วิธียกย่องพนักงานที่ไม่ขาดงาน โดยจัดสรรรางวัลในการคัดเลือกพนักงานที่ไม่ขาดงานหรือมอบโล่ให้แก่ฝ่ายที่ทำงานดีประจำปี สิ่งล่อใจอาจเป็นวัตถุ เป็นสัญลักษณ์ หรือคำพูดที่ทำให้บุคคลพึงพอใจ

3.4 การตื่นตัว (Arousal) เป็นภาวะที่บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม สมองพร้อมที่จะคิด กล้ามเนื้อพร้อมจะเคลื่อนไหว นักกีฬาที่อุ่นเครื่องเสร็จพร้อมที่จะแข่งขันหรือเล่นกีฬา องค์การที่มีบุคลากรที่มีความตื่นตัวก็ย่อมส่งผลให้ทำงานดี การศึกษาธรรมชาติพฤติกรรมของมนุษย์มีความตื่นตัว 3 ระดับ คือ

3.4.1 การตื่นตัวระดับสูงจะตื่นตัวมากไปจนกลายเป็นตื่นตกใจหรือตื่นตื่นเกินไปขาดสมาธิ

3.4.2 การตื่นตัวระดับกลางคือระดับตื่นตัวที่ดีที่สุด

3.4.3 การตื่นตัวระดับต่ำมักจะทำให้ทำงานเฉื่อยชา งานเสร็จช้า จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ทำให้บุคคลตื่นตัวมีทั้งสิ่งเร้าภายนอกและภายใน ได้แก่ ลักษณะส่วนตัวของบุคคลแต่ละคนที่มีต่างกันทั้งบุคลิกภาพ นิสัยและระบบสรีระของผู้นั้น

3.5 การคาดหวัง (Expectancy) เป็นการตั้งความปรารถนาที่จะเกิดขึ้นของบุคคลในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น พนักงานคาดหวังว่าเขาจะได้โบนัสประมาณ 4-5 เท่าของเงินเดือนในปีนี้ การคาดหวังทำให้พนักงานมีชีวิตชีวาซึ่งบางคนอาจสมหวัง บางคนอาจผิดหวังก็ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่คาดหวังมักไม่ตรงกันเสมอไป ถ้าสิ่งที่เกิดขึ้นห่างกับสิ่งที่คาดหวังมากก็อาจจะทำให้พนักงานคับข้องใจในการทำงาน การคาดหวังก่อให้เกิดแรงผลักดันหรือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรม ถ้าองค์กรกระตุ้นให้พนักงานยกระดับผลงานตนเองได้และพิจารณาผลตอบแทนที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่พนักงานคาดหวังว่าควรจะได้ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งองค์กรและพนักงาน

3.6 การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) เป็นการกำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายปลายทางของการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของบุคคลจัดเป็นแรงจูงใจจากภายในของบุคคลผู้นั้นในการทำงาน ธุรกิจที่มุ่งเพิ่มปริมาณและคุณภาพควรมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานเพราะจะส่งผลให้การทำงานมีแผนในการดำเนินการเหมือนเรือที่มีหางเสือ เพราะมีเป้าหมายชัดเจนที่กล่าวถึงที่มาของแรงจูงใจจะเห็นว่าค่อนข้างยากที่จะอธิบายแต่ละเรื่องแยกจากกันเพราะทุกเรื่องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันทุกข้อ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการสร้างแรงจูงใจ มาจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น อาจจะเนื่องมาจากความต้องการหรือแรงขับหรือสิ่งเร้า หรืออาจเนื่องมาจากการคาดหวังหรือจากการเก็บกด จะเห็นได้ว่าการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนเนื่องจากพฤติกรรมมนุษย์มีความซับซ้อน แรงจูงใจอย่างเดียวกันอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน แรงจูงใจต่างกันอาจเกิดพฤติกรรมที่เหมือนกันก็ได้

4. การสร้างแรงจูงใจในการชำระภาษี

การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเสียภาษีอากรให้แก่รัฐ ต้องอาศัยมาตรฐานการจัดแบ่งตามความสามารถในการรับภาระของแต่ละบุคคล คือ กำลังความสามารถต่อการยอมรับการเสียภาษีอากร (ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. 2547 : 60-68) โดยมีองค์ประกอบในการสร้างแรงจูงใจในการชำระภาษี ดังนี้

4.1 ด้านหลักความเป็นธรรม

หลักความเป็นธรรม (Equity) ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็น โดยการที่รัฐได้แบ่งภาระภาษีให้กับประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีอย่างเป็นธรรมหลักการดังกล่าวเป็นหัวใจของระบบภาษีอากรที่ดี ถ้าหากระบบภาษีอากรมีความเป็นยุติธรรมหรือเป็นธรรมแล้วก็จะนำไปสู่ความยินยอมเสียภาษีโดยสมัครใจของผู้เสียภาษี อาดัม สมิท ได้สนับสนุนให้ใช้อัตรากำไรแบบคงที่เป็นเครื่องกำหนดความสามารถและไม่สนับสนุนให้มีการยกเว้นหรือให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ทั้งนี้ เพื่อต้องการเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันการเลือกประกอบอาชีพได้โดยเสรีจากหลักความยุติธรรมดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนลัทธิเศรษฐกิจเสรีนิยมอย่างหนึ่ง โดยให้มีการแทรกแซงของรัฐบาลน้อยที่สุด

เนื่องจากประชาชนของรัฐจำเป็นต้องชำระภาษีหรือสละเงินให้แก่รัฐบาลเหล่านั้น อยู่ภายใต้ความคุ้มครองตามสัดส่วนของรายได้ที่ครอบครองอยู่ แนวความคิดดังกล่าวถือเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญของหลักความยุติธรรมทางภาษี การจัดเก็บภาษีอย่างยุติธรรมจึงต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นความสามารถหรือสิ่งที่แสดงความสามารถของผู้เสียภาษี รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการวัดความสามารถและหลักการในการแบ่งสรรภาระสาธารณะต้องเป็นหลักเกณฑ์ที่บังคับได้ โดยทั่วกัน ทั้งนี้ การยกเว้นภาษีหรือการเพิ่มอัตรากำไรผู้บัญญัติกฎหมายพึงกระทำด้วยความระมัดระวังโดยคำนึงถึงจำนวนภาษีขั้นต่ำที่ประชาชนทุกคนควรแบกรับเสมอหน้ากัน และโดยส่วนใหญ่ ความสามารถ ความกินดีอยู่ดีทางเศรษฐกิจ หรือเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์แก่คนทั่วไป (Economic well-being) อาจวัดได้จากรายได้ (Income) ความมั่งมี (Wealth) หรือการใช้จ่าย (Expenditure) การพิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้เป็นเครื่องวัดความสามารถของผู้เสียภาษีจึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความเห็นแตกต่างกันหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า การจัดเก็บภาษี ตามส่วนแห่งความสามารถควรมีความหมายประการใด ระหว่างการชำระภาษีเท่าเทียมกันเฉพาะ ตามส่วนจำนวนรายได้ หรือการชำระภาษีเท่าเทียมกันตามส่วนของจำนวนรายได้บวกด้วยสถานะส่วนบุคคลของแต่ละคน (หลักความเสมอภาคทางภาษี) ซึ่งหากเป็น

ความหมายแรก หมายถึง ตามส่วนแห่งตัวเลขที่เป็นรายได้ และหากเป็นความหมายที่สอง หมายถึงตามส่วนแห่งสถานะส่วนบุคคล ดังนั้น การพิจารณาหลักความยุติธรรมจึงต้องควบคู่กับหลักความเสมอภาคด้วย (ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. 2547 : 60-68)

หลักความเป็นธรรมโดยพิจารณาจากการจัดเก็บภาษีอากรออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ (ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. 2547 : 60-68)

4.1.1 หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ (Principle of absolute equity) หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ ได้แก่ การวัดความเป็นธรรมในการภาษีอากรของประชาชนในรูปตัวเงิน กล่าวคือ ผู้เสียภาษีควรต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินเท่ากัน เพราะภาระค่าใช้จ่ายของรัฐควรต้องกระจายแก่ผู้เสียภาษีทุกคนเป็นจำนวนเท่าเทียมกัน

4.1.2 หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Modified equity principle) หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ ได้แก่ การแบ่งความยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีออกเป็น 2 หลัก คือ

1) หลักผลประโยชน์ที่ได้รับมา (The benefit principle) คือ ผู้ได้รับประโยชน์จากการบริการใดของรัฐมาก ก็ต้องเสียภาษีมาก ผู้ได้รับประโยชน์น้อยก็ควรเสียภาษีน้อยและหากไม่ได้รับประโยชน์จากการบริการนั้นเลย ก็ไม่ควรเสียภาษีเพื่อการนั้น

2) หลักความสามารถในการเสียภาษี (The ability to pay principle) คือการวัดความเสมอภาคในการเสียภาษีโดยการใช้การเสียสละความพึงพอใจ (sacrifice of unity) ของผู้เสียภาษีเป็นเครื่องวัด

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า หลักความเป็นธรรมในการชำระภาษี ในการประเมินราคาภาษีต้องมีความถูกต้องเหมาะสม และมีให้บริการเป็นไปตามลำดับก่อนหลังอย่างยุติธรรม เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ มีการคำนวณภาษีตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายและระเบียบอย่างเป็นธรรมและมีวิธีการจัดการผู้หลบเลี่ยงไม่ชำระภาษีโดยการใช้มาตรการทางกฎหมายบังคับอย่างจริงจังและเป็นธรรม

4.2 ด้านหลักความแน่นอน

หลักความแน่นอน (Certainly) จะต้องมีการกำหนดภาระภาษีอากรให้ประชาชนทราบล่วงหน้าที่จะต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเท่าใด จะต้องเสียเมื่อใด และจะต้องเสียด้วยวิธีใด หรือภาษีอากรที่ดีที่เรียกเก็บนั้น ต้องมีความชัดเจนในแง่ของบุคคลผู้ที่ต้องเสียภาษีอัตราภาษี กำหนด เวลาการเสียภาษี และในเงื่อนไขอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นประเมินราคาภาษี การกำหนดสิ้นสุดระยะเวลาการชำระภาษีบ้างหรือที่ที่ต้องชำระภาษีภายในเดือนเมษายน ถ้าเกินกำหนดมีการคิดเงินเพิ่มร้อยละสี่สิบสี่ของภาษีที่ค้างชำระ

ภาษีอากรที่จัดเก็บต้องมีความชัดเจนและแน่นอน ไม่ว่าจะพื้นฐานภาษี เทคนิคการประเมินภาษี และวิธีการจัดเก็บภาษี ความแน่นอนที่กล่าวถึงนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล มิใช่มาจากการกระทำตามอำเภอใจของฝ่ายผู้จัดเก็บและฝ่ายผู้เสียภาษี เช่น รัฐต้องบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเทคนิควิธีการทางภาษี (ฐานภาษี การคำนวณ และการจัดเก็บ) อย่างชัดเจน ไม่คลุมเครือ ผู้เสียภาษีสามารถคำนวณภาษีที่ตนต้องชำระได้ รวมทั้งมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ที่แน่นอน การจัดเก็บภาษีที่สอดคล้องกับหลักความแน่นอนย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนของประชาชน

ความสำคัญกับหลักความแน่นอนและความสะดวกในลักษณะที่ต้องสอดคล้อง เชื่อมโยงกัน เขาเห็นว่าจำนวนหรือสัดส่วนของภาษีที่ผู้เสียภาษีต้องชำระให้แก่รัฐต้องมีลักษณะที่แน่นอนและเฉพาะเจาะจง ไม่เป็นไปตามความต้องการของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตลอดจนการชำระภาษีต้องมีวิธีการประเมินจัดเก็บภาษีที่สะดวกแก่ผู้เสียภาษี และมีการกำหนดจำนวนเงินที่ต้องชำระไว้อย่างชัดเจนแน่นอนด้วย (ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. 2547 : 60-68)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า หลักความแน่นอนในการชำระภาษี คือ การจัดเก็บภาษีทุกประเภทมีความแน่นอนและชัดเจน โดยประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่ายทั้งอัตราภาษี การประเมินค่าภาษี ตลอดจนวิธีการคำนวณและข้อกำหนดต่าง ๆ และมีการตรวจสอบความถูกต้องของแบบประเมินภาษีกับทะเบียนทรัพย์สินของผู้ชำระภาษีทุกราย

4.3 ด้านหลักความสะดวก

หลักความสะดวก (Convenience) คือ ความสะดวกและความง่ายในการจัดเก็บภาษี เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ ทั้งสำหรับผู้เสียภาษีและผู้จัดเก็บ ภาษีอากรประเภทใดก็ตามที่มีความง่ายในการประเมินจัดเก็บและการบริหาร มักจะเป็นภาษีที่ได้รับการคัดค้านน้อยที่สุดเสมอ อย่างไรก็ตามหลักความสะดวกสำหรับประเทศหนึ่งอาจเป็นความยุ่งยากและสร้างปัญหาสำหรับผู้เสียภาษี และผู้จัดเก็บภาษีอีกประเทศหนึ่ง เช่น ภาษีค้ำปลีก หลักความสะดวกนี้เป็นหลักที่ได้รับการพิจารณายอมรับและให้ความสำคัญกับนักภาษีอากรเสมอ

ภาษีทุกประเภทควรต้องเรียกเก็บตรงตามเวลา วิธีการชำระภาษีก็ต้องทำให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกมากที่สุด ซึ่งอาจรวมถึงช่วงเวลาและผู้เสียภาษีมีความสะดวกที่จะชำระภาษี ได้แก่ ช่วงเวลาที่มีรายได้เข้ามา (เช่น ในประเทศเกษตรกรรม ประชาชนที่เป็นชาวนาสามารถมีรายได้มาชำระภาษีได้ก็ต่อเมื่อถึงฤดูหน้าข้าว เพราะสามารถนำข้าวออกขายเป็นรายได้) ส่วนสถานที่จัดเก็บภาษีก็ต้องสะดวกในการเดินทางมาติดต่อหรือมีการขนส่งที่เข้าถึงได้ของผู้เสียภาษี แม้ในสมัยโบราณมีการกำหนดให้ชำระภาษีด้วยสิ่งของ เช่น ฟางข้าว ก็ต้อง

เตรียมยุ่งจนไว้สำหรับเก็บหางข้าว หรือในกรณีที่บ้านเรือนห่างไกลจากตัวเมืองก็ต้องกำหนดให้ชำระภาษีเป็นตัวแทนได้ เพื่อความสะดวกของผู้เสียภาษีที่ไม่ต้องขนข้าวของไปชำระภาษีทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและแรงงาน เป็นต้น หลักความสะดวกที่กล่าวนี้จำเป็นต้องสอดคล้องและประสานกันกับหลักความแน่นอน

ความสะดวกที่ได้รับจากการให้บริการการชำระภาษี คือ การให้บริการที่ดีและมีคุณภาพต้องอาศัยเทคนิค กลยุทธ์ ทักษะที่จะทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการชำระภาษี ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งก่อนการติดต่อชำระภาษี ระหว่างการติดต่อชำระภาษี และหลักการติดต่อชำระภาษี โดยได้รับการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ขององค์กร ทั้งนี้ การให้บริการที่ดีจะต้องทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ ศรัทธาและสร้างภาพลักษณ์ซึ่งจะมีผลในการให้บริการต่าง ๆ โดยมีหลักการพื้นฐานของการให้บริการ ประกอบด้วย

- 5.3.1 ทำให้ประชาชนพอใจและไม่เกิดความเครียดในการมาชำระภาษี
- 5.3.2 อย่างปล่อยให้ประชาชนอยู่ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลนานเกินไป
- 5.3.3 อย่าทำผิดพลาดจนประชาชนผู้ที่มาชำระภาษีเดือดร้อน
- 5.3.4 สร้างบรรยากาศขององค์กรให้น่ารื่นรมย์
- 5.3.5 ทำให้ประชาชนคุ้นเคย รู้จักสถานที่ และขั้นตอนทางการชำระภาษี
- 5.3.6 เจ้าหน้าที่ขององค์กรแต่งกายสุภาพ สวมผ้าผูกคอ รียบร้อย พุดจาอ่อนหวาน

บริการประชาชนด้วยความเต็มใจและคุ้นเคยเป็นกันเอง (ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. 2547 : 60-68)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า หลักความสะดวกในการชำระภาษี คือ ความสะดวกและความง่ายในการจัดเก็บภาษีเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ ทั้งสำหรับผู้เสียภาษีและผู้จัดเก็บ ภาษีอากรประเภทใดก็ตามที่มีความง่ายในการประเมินจัดเก็บและการบริหาร

จากแนวคิดการสร้างแรงจูงใจดังกล่าวโดยศึกษาถึงแรงจูงใจ อันเกิดจากความต้องการ (Needs) พลังกดดัน (Drives) หรือ ความปรารถนา (Desires) ที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดมาตามธรรมชาติหรือจากการเรียนรู้ได้ แรงจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลนั้น ๆ ภายใน ได้แก่ ความรู้สึกต้องการ หรือขาดอะไรบางอย่าง จึงเป็นพลังชักจูง หรือกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหรือต้องการนั้น ส่วนภายนอก ได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่มาเร้าเร้า นำช่องทาง และมาเสริมสร้างความปรารถนาในการประกอบกิจกรรมในตัวมนุษย์ ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอก แต่เพียงอย่างเดียว หรือทั้งสองอย่างพร้อมกันได้ อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจทำให้เกิดซึ่งเกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งความต้องการเป็นสิ่งเร้าภายในที่สำคัญกับการเกิด

พฤติกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ โดยศึกษาถึงการสร้างแรงจูงใจ ด้านหลักความเป็นธรรม ด้านหลักความแน่นอนและด้านหลักความสะดวก

แนวคิดเกี่ยวกับภาษีอากร

ภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล และเป็นเครื่องมือทางการคลังอย่างหนึ่งที่รัฐบาลใช้สำหรับการหารายได้เพื่อใช้จ่ายในกิจการสาธารณะของประเทศ ซึ่งระบบภาษีอากรและนโยบายภาษีอากรที่ดี มีความเป็นกลางและเป็นธรรม จะทำให้บรรลุป้าหมายในทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การจัดเก็บภาษีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้หาประโยชน์โดยใช้เป็นสถานที่ ประกอบการพาณิชย์ต่าง ๆ ให้เช่าหรือให้ผู้อื่นอยู่อาศัยอยู่ในข่ายต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ที่ต้องชำระภาษี คือ ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย และภาษีบำรุงท้องที่เก็บจากเจ้าของที่ดิน บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โคนกำหนดขึ้นแบบและชำระภาษี ตั้งแต่ เดือนมกราคม - เดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี (เทศบาลตำบลหนองแสง, 2557 : 11-21)

1. ภาษีอากร

ภาษีอากร คือ เงินหรือสิ่งของที่รัฐบาลบังคับเก็บจากประชาชนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการอันเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ภาษีอากรมีลักษณะหลายประการดังนี้ (ไพรัช ตระการศิริพันธ์, 2548 : 39-41)

1.1 เป็นเงินที่รัฐบาลมีอำนาจบังคับเก็บจากประชาชนในขอบเขตที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายของรัฐนั้น ๆ การภาษีอากรมีหลักเกณฑ์กำหนดเกี่ยวกับผู้ที่มีหน้าที่ชำระภาษีแก่รัฐบาล ฐานภาษีอัตราภาษี การบริหารภาษี และอื่น ๆ โดยฝ่ายนิติบัญญัติ หรือรัฐสภาเป็นผู้กำหนดรัฐบาล และผู้บริหารภาษีจะกำหนดเรียกเก็บเงินจากประชาชนตามใจชอบไม่ได้ การเก็บภาษีอากรมีหลักสำคัญ คือ ต้องได้รับพิจารณาและอนุมัติโดยรัฐสภา “No Taxation Without Representation”

1.2 ประชาชน ผู้เสียภาษี หรือผู้มีหน้าที่จ่ายเงินภาษีอากร ให้แก่รัฐบาล ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย จะต้องจ่ายเงินตามระเบียบ วิธีการ และอัตราภาษีที่ได้กำหนดไว้แม้ว่าจะเต็มใจจ่ายหรือไม่ก็ตาม ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายการภาษีอากร จะได้รับโทษตามกฎหมาย

1.3 การที่ประชาชนจ่ายเงินให้แก่รัฐบาลในรูปภาษีอากร ถือว่าเป็นการเสียสละ รายได้ทรัพย์สินหรือการบริ โภคส่วนหนึ่งให้แก่รัฐบาล การจ่ายเงินภาษีอากรนั้นไม่ถือว่าเป็น การลงโทษของรัฐบาลแก่ประชาชน เพราะประชาชนผู้เสียภาษีไม่มีความผิดต้องใช้นี้ให้ แต่ ถือว่าเป็นการเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ

1.4 รัฐบาลไม่มีพันธะกรณีจะให้บริการตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี รัฐบาลมี อำนาจที่จะพิจารณาจ่ายเงินจากผู้เสียภาษีอากรเพื่อกิจการใด จ่ายแก่ใครก็ได้ เพราะรัฐบาลถือว่า ไม่มีข้อผูกพัน โดยตรงกับผู้ชำระภาษี ภาษีอากรจึงมีลักษณะ Non Quid Pro Quo

1.5 การเรียกเก็บเงิน ภาษีอากร รัฐบาลจะพิจารณาถึงความสามารถในการจ่ายเงินภาษี อากรจากรายได้ทรัพย์สิน และการบริ โภค ส่วนทางด้านการใช้จ่ายเงินภาษีอากร รัฐบาล คำนึงถึงความจำเป็น จึงกล่าวได้ว่า “Tax according to ability to pay Expenditure according to needs” ดังนั้นผู้ที่จ่ายภาษีอากรมากกว่าอาจจะได้รับบริการตอบแทนในอัตราส่วนที่น้อยกว่า

1.6 การเก็บภาษีอากรมุ่งที่จะแบ่งเงินส่วนหนึ่งจากรายได้ การบริ โภค เงินออมทรัพย์ และอื่น ๆ ซึ่งประชาชนมีไว้ในครอบครอง โดยการจ่ายเงินภาษีอากรนั้นรัฐบาล กำหนดความรับผิดชอบในการเสียภาษีอากรให้กับบุคคลธรรมดา เป็นต้นว่ารัฐบาลเรียกเก็บ ภาษีอากรทรัพย์สินผู้มีหน้าที่นำเงินไปชำระภาษีก็ได้แก่เจ้าของทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งจะปฏิเสธ ความรับผิดชอบไม่ได้

1.7 อำนาจในการบังคับเก็บเงิน ภาษีอากร ของรัฐบาลจะออกกฎหมายบังคับกับ บุคคลในประเทศของตน หรือบุคคลที่ได้รับบริการภายในประเทศเท่านั้น จะไปเรียกเก็บจาก ประชาชนของประเทศอื่นที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับรัฐบาลนั้น ๆ ไม่ได้

1.8 รัฐบาลต้องนำเงินรายรับ จากภาษีอากรไปจ่ายในกิจการอันเป็นหน้าที่ของ รัฐบาลเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนส่วนรวม ภาษีอากรนั้นถือว่าเป็นเงินรายได้ของ แผ่นดิน ไม่ใช่เงินของรัฐบาล หรือกลุ่มบุคคลหนึ่งบุคคลใดเฉพาะรัฐบาลจะนำไปใช้จ่ายของ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลไม่ได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน เพื่อ นำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม แต่มิได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี และสิ่งที่ รัฐบาลบังคับเป็นการบังคับจัดเก็บจากบุคคล ทรัพย์สินหรือธุรกิจ ไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็น เงินเสมอไป ซึ่งมีลักษณะเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล

2. ประเภทภาษีอากร

2.1 แบ่งประเภทตามระบบภาษี โดยถือเอาความสามารถในการผลักภาระภาษีเป็นหลักภาษีอากรประเภทผลักภาระภาษีได้ยาก ถือว่าเป็นภาษีทางตรง ส่วนภาษีประเภทผลักได้ง่าย ถือว่าเป็นภาษีทางอ้อม (เทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. 2557 : 11-21)

2.1.1 ประเภทภาษีทางตรง ได้แก่ ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.1.2 ประเภทภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีจากการบริโภค ภาษีผลิต ภาษีจำหน่าย ภาษีการค้า ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร

2.2 แบ่งประเภทตามฐานภาษีอาจแยกออกได้ 3 ประเภท

2.2.1 ภาษีเก็บจากทรัพย์สิน ได้แก่ ภาษีมรดก ภาษีการให้ค่าประเมินพิเศษ

2.2.2 ภาษีเก็บจากเงินได้ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ธรรมดา และนิติบุคคลเก็บจากเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าไร

2.2.3 ภาษีเก็บจากการบริโภค ได้แก่ ภาษีรายจ่าย ภาษีการค้า ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร

2.3 แบ่งประเภทภาษีตามชื่อของสิ่งของที่นำมาประเมินภาษี เช่น ภาษีที่ดินภาษีรถยนต์ ภาษีน้ำมัน ภาษียางรถยนต์

2.4 แบ่งประเภทภาษีตามหน่วยราชการที่บริหารงานจัดเก็บ เป็นต้นว่าในประเทศไทยแบ่งประเภทเป็น

2.4.1 ภาษีจัดเก็บโดยกรมสรรพากร ได้แก่ ภาษีเงินได้ ภาษีการค้า

2.4.2 ภาษีที่จัดเก็บโดยกรมสรรพสามิต ได้แก่ ภาษีสุรา บุหรี่ เครื่องดื่ม

2.4.3 ภาษีที่จัดเก็บโดยกรมศุลกากร ได้แก่ ภาษีจากสินค้าขาเข้า และภาษีจากสินค้าขาออกแบ่งประเภทภาษีตามอัตราภาษีที่จัดเก็บ เป็นต้นว่า แบ่งภาษีอากรประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย

2.5 ประเภทสินค้าจำเป็น ประเภทเงินได้แบ่งเป็น Eamed Income และ Uneamed Income

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทตามระบบภาษี มี 2 ประเภท คือ ภาษีทางตรง และภาษีทางอ้อม ประเภทภาษีทางตรง ได้แก่ ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก ภาษีเงินได้

บุคคลธรรมดาภาษีเงินได้นิติบุคคล ประเภทภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีจากการบริโภค ภาษีผลิต ภาษีจำหน่าย ภาษีการค้า ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร

3. ลักษณะภาษีอากร

ลักษณะภาษีอากรที่ดีตามแนวคิดของอดัม สมิท ดังนี้ (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ.

2547 : 191-192)

3.1 มีความแน่นอน ภาษีที่จัดเก็บต้องมีความชัดเจนแน่นอนในเรื่องอัตราภาษี ฐาน ภาษีวิธีการในการจัดการจัดเก็บภาษี โดยจะมีกฎหมายบัญญัติข้อกำหนดต่าง ๆ เหล่านี้ไม่อยู่ในดุลย พินิจของผู้เก็บภาษีชั่วคราว ความแน่นอนของภาษีจะมีผลทั้งต่อรัฐและเอกชน ในส่วนของรัฐ จะช่วยลดโอกาสการฉ้อราษฎร์บังหลวง การสร้างอิทธิพลของผู้จัดเก็บและจะทำให้รัฐสามารถ คาดการณ์จำนวนรายได้ที่จะจัดเก็บจากภาษีอากรได้ ส่วนภาคเอกชน การมีข้อกำหนดชัดเจน เกี่ยวกับฐาน อัตรา วิธีการเสียภาษี การประเมินภาษี จะทำให้เอกชนสามารถวางแผนการ ประกอบธุรกิจได้อย่างแน่นอน อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความแน่นอนมีข้อจำกัด คือ ตราบใดที่ภาษีอากรไม่ได้มีขอบเขตวัตถุประสงค์เพียงเฉพาะการหารายได้ แต่ยังเป็นเครื่องมือ ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อีกด้วย

3.2 ด้านความยุติธรรม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าความเสมอภาค กล่าวคือ การที่ ประชาชนที่มีรายได้เท่าเทียมกัน เป็นหลักการที่พิจารณาว่าภาระภาษีได้ถูกแจกจ่ายไปอย่างเป็น ธรรมแก่ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคแยกออกเป็นสองส่วน คือ ความเสมอภาคในแนว (Horizontal Equity) และความเสมอภาคในแนวตั้ง (Vertical Equity) ความเสมอภาคในแนวนอน หมายถึง การจัดเก็บภาษีเท่ากันจากผู้ที่มีรายได้เท่าเทียมกัน หรือผู้ ที่มีความสามารถในการจ่ายเท่ากันจะต้องมีภาระภาษีในจำนวนเท่ากัน การเปรียบเทียบความเสมอ ภาคในแนวนอนเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีรายได้เท่ากันเสมอ ส่วนความเสมอภาคใน แนวตั้ง หมายถึง การที่ผู้เสียภาษีมีรายได้ระดับต่างกัน ถูกเรียกเก็บตามสัดส่วนของรายได้ที่ ต่างกัน โดยความแตกต่างกันของจำนวนเงินภาษีที่ถูกจัดเก็บนี้จะต้องเป็นความแตกต่างที่ เหมาะสม

3.3 ด้านความสะดวก ความสะดวกและความง่ายในการจัดเก็บภาษีเป็นสิ่งที่พึง ประสงค์ทั้งสำหรับผู้เสียภาษีและผู้จัดเก็บ ภาษีอากรประเภทใดก็ตามที่มีความง่ายในการ ประเมินจัดเก็บและการบริหาร มักจะเป็นภาษีที่ได้รับการคัดค้านน้อยที่สุดเสมอ อย่างไรก็ตาม หลักความสะดวกสำหรับประเทศหนึ่งอาจเป็นความยุ่งยากและสร้างปัญหาสำหรับผู้เสียภาษี

และผู้จัดเก็บภาษีอีกประเทศหนึ่งเช่น ภาษีค่าปลิก หลักความสะดวกนี้เป็นหลักที่ได้รับการพิจารณายอมรับและให้ความสำคัญกับนักภาษีอากรเสมอ

3.4 ด้านความประหยัด ภาษีอากรที่ดีจะต้องเป็นการประหยัดทั้งผู้เสียภาษีและผู้จัดเก็บกล่าวคือ ผู้เสียภาษีจะต้องมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ขณะที่ผู้จัดเก็บก็เสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุดเช่นกัน รายได้จากภาษีอากรที่รัฐพึงได้รับนั้น หมายถึงรายได้สุทธิที่หักต้นทุนค่าใช้จ่าย ส่วนภาระภาษีที่ผู้เสียภาษีจะต้องรับนั้น เป็นเงินภาษีที่ต้องเสียกับค่าใช้จ่ายตลอดจนผลกระทบจากภาษีนั้นตามหลักการนั้นรัฐควรจะเก็บภาษียาไรได้ใกล้เคียงกับภาระภาษีมากที่สุด

3.5 ด้านความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐ แม้ว่าหลักการเกี่ยวกับการทำรายได้ของภาษีอากรจะไม่ใช่หลักการที่กำหนดขึ้นโดยอดัม สมิท แต่เป็นหลักที่ได้รับการสนับสนุนจากนักปกครองโดยทั่วไปภาษีอากรสามารถทำรายได้เป็นที่น่าพอใจมักจะเป็นที่สนใจและเข้าข่ายพิจารณาของรัฐเสมอ แม้ว่าจะมีลักษณะด้อยในแง่ของความประหยัด ความสะดวก ความแน่นอน หรือความเสมอภาค รัฐบาลปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และโดยที่ภาษีส่วนใหญ่เป็นรายได้ของรัฐ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องพยายามจัดเก็บรายได้ภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.6 ด้านประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความสำคัญของภาษีอากรไม่ใช่เพียงเป็นรายได้ของรัฐเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือดำเนินการของรัฐให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย ฉะนั้นรัฐมักจะพิจารณาหลักการเหล่านี้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายภาษีเสมอ นั่นคือ ภาษีจะเป็นกลไกให้บรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ โดยภาษีที่ดีควรจะสามารถทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม เช่น สามารถส่งเสริมการออมทรัพย์และลดการบริโภค

3.7 ด้านความยืดหยุ่น ระบบภาษีอากรที่มีความยืดหยุ่นเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัฏจักรธุรกิจนั้นเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่นตามสถานะเศรษฐกิจโดยอัตโนมัติ เช่น เมื่อเศรษฐกิจรุ่งเรือง ภาษีอากรจะช่วยดึงเงินเอกชนมาเป็นรายได้ของรัฐเพิ่มขึ้น และในช่วงเศรษฐกิจซบเซา รายได้ที่รัฐจัดเก็บได้จากภาษีอากรก็ควรจะลดลงเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการใช้จ่ายของประชาชนมีระดับการเปลี่ยนแปลง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ลักษณะภาษีอากรที่ดีต้องมีความแน่นอน ภาษีที่จัดเก็บต้องมีความชัดเจนแน่นอน ความยุติธรรม มีความสะดวกและความง่ายในการจัดเก็บภาษี ความประหยัด ความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐ ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ความยืดหยุ่น เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ทั้งสำหรับผู้เสียภาษีและผู้จัดเก็บตามความสำคัญ ของภาษีอากร ไม่ใช่เพียงเป็นรายได้ของรัฐเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือดำเนินการของรัฐให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และระบบภาษีอากรที่มีความยืดหยุ่นเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. รูปแบบการให้บริการด้านการชำระภาษีท้องถิ่น

ในการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐ มีรูปแบบการให้บริการด้านการชำระภาษีท้องถิ่นหลายประการด้วยกัน โดยดำเนินการทางภาษีอากรให้สอดคล้องกับการให้บริการด้านการชำระภาษีท้องถิ่น ดังนี้

4.1 รูปแบบการให้บริการด้านการชำระภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามที่ใช้ในปัจจุบัน มีรูปแบบ คือ

4.1.1 การชำระภาษีด้วยตนเอง ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตที่ตั้งทรัพย์สิน ที่ตั้งที่ดิน ที่ติดตั้งป้าย โดยนำหลักฐาน เช่น ใบเสร็จปีที่แล้วมา โฉนดที่ดิน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนมาติดต่อเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินให้ โดยวิธีการชำระภาษีท้องถิ่นในปัจจุบัน มี ดังนี้ (เกศรินทร์ เข้มกลาง. 2554 : 9)

1) ชำระด้วยเงินสด โดยใบเสร็จรับเงินที่สมบูรณ์ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ลงลายมือชื่อรับเงินในใบเสร็จรับเงินพร้อมลงวันที่รับเงินและประทับตราองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสำคัญ

2) ชำระด้วยเช็ค สั่งจ่ายในนาม องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้จะประทับตราหลังใบเสร็จว่าเป็นใบเสร็จรับเงินที่สมบูรณ์ต่อเมื่อเรียกเก็บเงินได้ครบตามจำนวนที่ระบุในเช็คได้ครบถ้วนถูกต้องแล้ว

4.1.2 ชำระภาษีโดยผ่านทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้ชำระภาษีต้องโทรมาสอบถามยอดภาษีกับเจ้าหน้าที่ก่อนจึงทำการส่งธนาคัติ ตัวแลกเงิน หรือ เช็คขีดคร่อม สั่งจ่ายในนาม องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมสำเนาใบเสร็จเข้าไปที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตที่ตั้งทรัพย์สิน ที่ตั้งที่ดิน ที่ติดตั้งป้าย

4.1.3 ชำระภาษี ณ หน่วยบริการเคลื่อนที่ โดยใน 1 ปีองค์การบริหารส่วนตำบลออกบริการนอกสถานที่ไปบริการภายในหมู่บ้าน หรือที่บ้าน และสถานที่ประกอบการ เป็นต้น

4.2 รูปแบบการให้บริการด้านการชำระภาษีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นมีหลายรูปแบบ พอสรุปได้ ดังนี้

4.2.1 ชำระด้วยเงินสดหรือเช็คได้ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 ชำระด้วยธนาคัติ ตัวแลกเงิน หรือเช็คขีดคร่อม ส่งจ่ายในนามของ
องค์การบริหารส่วนตำบล โดยชำระผ่านที่ทำการไปรษณีย์

4.2.3 รับชำระนอกเวลาราชการโดยมีการออกหน่วยบริการในพื้นที่หรือบริการ
เก็บภาษีที่บ้าน หรือที่สถานประกอบการ

4.2.4 ชำระผ่านธนาคารกรุงไทย โดยนำใบแจ้งหนี้ที่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นออกให้ไปติดต่อชำระที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา เช่น โครงการ ธนาคารกรุงไทย
ร่วมกับกรุงเทพมหานคร เพิ่มช่องทางอำนวยความสะดวกผู้ชำระภาษี รับชำระภาษีทั้งภาษี
โรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้ายของกรุงเทพมหานคร โดยผ่านระบบ Teller
Payment ของธนาคาร เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางใหม่ในการชำระภาษีให้กับผู้ใช้บริการชำระภาษี
ของกรุงเทพมหานครกว่า 2 แสนราย โดยผู้ที่ต้องชำระภาษีดังกล่าว สามารถนำใบแจ้งชำระ
ภาษีที่มีบาร์โค้ดไปยื่นชำระภาษีได้ที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา กว่า 760 แห่งทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2551 เป็นต้นไป ซึ่งจะช่วยประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จาก
เดิมที่ต้องเดินทางไปชำระที่สำนักงานเขตที่มีสินทรัพย์ตั้งอยู่ โดยรับชำระไม่เกินวันที่กำหนด
ไว้ในใบแจ้ง และจะออกไปรับให้กับผู้ชำระเงินไว้เป็นหลักฐาน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า รูปแบบการให้บริการด้านการชำระภาษีท้องถิ่น มีรูปแบบหลาย
รูปแบบ คือ การชำระภาษีด้วยตนเอง ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตที่ตั้งทรัพย์สิน ที่ตั้งที่ดิน ที่
ติดตั้งป้าย โดยนำหลักฐาน เช่น ใบเสร็จปีที่แล้วมา โฉนดที่ดิน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัว
ประชาชนมาติดต่อเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินให้ ชำระภาษีโดยผ่านทางไปรษณีย์
ซึ่งผู้ชำระภาษีต้องโทรมาสอบถามยอดภาษีกับเจ้าหน้าที่ก่อนจึงทำการส่งธนาคัติ ตัวแลกเงิน หรือ เช็คขีด
คร่อม และการชำระผ่านธนาคารกรุงไทย โดยนำใบแจ้งหนี้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกให้ไปติดต่อ
ชำระที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา

5. การชำระภาษี

ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน โรงเรือน สิ่ง
ปลูกสร้าง ซึ่งใช้หาประโยชน์โดยใช้เป็นสถานที่ ประกอบการพาณิชย์ต่าง ๆ ให้เช่าหรือให้ผู้อื่น
อยู่อาศัยอยู่ในข่ายต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ที่ต้องชำระภาษี คือ ป้ายแสดงชื่อ
ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย และภาษีบำรุงท้องที่เก็บจากเจ้าของที่ดิน บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล
ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โฉนดกำหนดยื่นแบบและชำระภาษี ตั้งแต่ เดือนมกราคม - เดือน
กุมภาพันธ์ ของทุกปี (เทศบาลตำบลหนองแสง. 2557 : 11-21)

5.1 ด้านภาษีโรงเรือนและที่ดิน

เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากรายได้/ มูลค่าโรงเรือนหรือ สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น และที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ภาษีโรงเรือนและที่ดินที่เก็บจากโรงเรือนและที่ดินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยสามารถเรียกเก็บ ในอัตรา ร้อยละ 12.50 บาท ของค่ารายปี (ค่ารายปี หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้น ๆ สมควรจะให้เช่าได้ในปีหนึ่ง (ทิตริตันน์ ประสพสันต์พัฒนา. 2550 : 8)

5.1.1 ความรู้ทั่วไป

ประเภททรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีได้แก่ อาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ กับที่ดินต่อเนื่องซึ่งใช้ปลูกสร้างอาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ รวมถึงบริเวณที่ต่อเนื่องกันซึ่งตามปกติใช้ประโยชน์ไปด้วยกันกับอาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ซึ่งเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้นำทรัพย์สินดังกล่าวออกหาผลประโยชน์ตอบแทนนอกเหนือจากการอยู่อาศัยของตนเองโดยปกติหรือให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม ทรัพย์สินแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) โรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ
- 2) ที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นที่ดินซึ่งใช้เป็นที่พักสร้าง โรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ และที่ดินอันเป็นบริเวณต่อเนื่องกันซึ่งตามปกติ ใช้ประโยชน์ไปด้วยกันกับโรงเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ

5.1.2 ทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นภาษี

- 1) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน
- 2) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาล หรือสาธารณะและทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการรถไฟโดยตรง
- 3) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคลและใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา
- 4) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์
- 5) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปีและเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่นอกจากคนเฝ้าในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง อย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน

6) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้ออาศัยอยู่เอง โดยมีได้ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรม หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2535 ยกเว้นพื้นที่อ่างเก็บน้ำ เขื่อนต่าง ๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งเป็นที่ต่อเนื่อง

5.1.3 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ “ผู้รับประเมิน” ซึ่งหมายถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีเว้นแต่ถ้าที่ดินและอาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เป็นคนละเจ้าของกันให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ในอาคาร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี

5.1.4 กำหนดระยะเวลา

กำหนดระยะเวลาให้ยื่นแบบแสดงรายการให้ผู้รับประเมินยื่นแบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ภ.ร.ด. 2) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

5.1.5 ฐานภาษี

ฐานภาษี คือ ค่ารายปีของทรัพย์สินซึ่งหมายถึง จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นให้เช่าและค่าเช่านั้นเป็นจำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เช่าได้ให้ถือค่าเช่านั้นเป็นค่ารายปี แต่ถ้ามีกรณีที่สมควรจะให้พิจารณาได้ว่าค่าเช่านั้นมีใช้จำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เช่าได้ หรือกรณีที่ไม่มีค่าเช่าเนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือ ด้วยเหตุอื่น ๆ ให้พิจารณากำหนดค่ารายปีโดยเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินที่ให้เช่าที่มีลักษณะ ขนาด พื้นที่ทำเลที่ตั้งและบริการสาธารณะซึ่งทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์คล้ายคลึงกัน

5.1.6 อัตราภาษี

อัตราภาษีให้เสียในอัตราร้อย 12.5 ของค่ารายปี

5.1.7 ขั้นตอนการยื่นแบบและเสียภาษี

ให้ผู้รับประเมินขอรับแบบ ภ.ร.ด. 2 ได้ที่ เทศบาลที่ทรัพย์สินตั้งอยู่โดยกรอกรายการในแบบ ภ.ร.ด.2 ตามความเป็นจริงให้ครบถ้วน รับรองความถูกต้องของข้อความดังกล่าว พร้อมทั้งลงลายมือชื่อ วันที่ เดือน ปี กำกับไว้ แล้วส่งคืนไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ ณ อบต.ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่การส่งแบบพิมพ์ จะนำส่งด้วยตนเอง มอบหมายให้ผู้อื่นไปส่งแทน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ (ให้ถือวันที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นวันยื่นแบบพิมพ์)

5.1.8 การชำระภาษี

ผู้รับประเมินได้รับใบแจ้งรายการประเมิน (ภ.ร.ด. 8) ให้ชำระเงินภายใน 30 วัน นับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับใบแจ้งการประเมิน โดยชำระภาษีได้ที่เทศบาล ซึ่งโรงเรียนนั้นตั้งอยู่หรือที่ส่วนการคลัง อบต. การชำระภาษีจะชำระโดยการส่งธนาคัติ ตัวแลกเงินของธนาคารหรือเช็คที่ธนาคารรับรองทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ และให้ถือว่าวันส่งทางไปรษณีย์เป็นวันรับชำระภาษี

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษีโรงเรียนและที่ดิน หมายถึง ภาษีที่รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บภาษีจากประชาชน ได้แก่ อาคาร สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่ดินต่อเนื่องซึ่งใช้ในการปลูกสร้างอาคาร โรงเรียน สิ่งปลูกสร้างนั้นซึ่งเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้นำทรัพย์สินนั้นออกหาผลประโยชน์ตอบแทนนอกเหนือจากการอยู่อาศัยของตนเอง

5.2. ด้านภาษีบำรุงท้องที่

เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือครอบครองในที่ดินซึ่งยังมีได้มีเอกชนผู้ใดถือกรรมสิทธิ์ ภาษีบำรุงท้องที่เก็บจากที่ดินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (ทิดิรตัน ประสพสันต์วัฒนา. 2550 : 8)

5.2.1 ที่ดินที่ต้องเสียภาษี

1) ที่ดินที่ต้องเสียภาษี ได้แก่ พื้นที่ดินรวมไปถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย

5.2.2 ที่ดินที่ไม่ต้องเสียภาษี ได้แก่

- 1) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งพระราชวังอันเป็นส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 2) ที่ดินที่เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินของรัฐที่ใช้ในกิจการของรัฐ หรือสาธารณะ โดยมีได้หาผลประโยชน์
- 3) ที่ดินของราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้ในกิจการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือสาธารณะ โดยมีได้หาผลประโยชน์
- 4) ที่ดินที่ใช้เฉพาะการพยาบาลสาธารณะ การศึกษา หรือการกุศลสาธารณะ
- 5) ที่ดินที่ใช้เฉพาะศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของวัดไม่ว่าจะใช้ประกอบศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่งหรือไม่ หรือที่ศาลเจ้า โดยมีได้หาผลประโยชน์

6) ที่ดินที่ใช้เป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ โดยมีได้รับประโยชน์

ตอบแทน

7) ที่ดินที่ใช้ในการรถไฟ การประปา การไฟฟ้า หรือการทำเรือของรัฐ หรือ
ที่ใช้เป็นสนามบินของรัฐ

8) ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรียนที่ต้องเสียภาษีโรงเรียนและที่ดินอยู่แล้ว

9) ที่ดินของเอกชนเฉพาะส่วนที่เจ้าของที่ดินยินยอมให้ทางราชการจัดใช้
เพื่อสาธารณประโยชน์โดยเจ้าของที่ดินมิได้ใช้หรือหาผลประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนนั้น

10) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญ
พิเศษของสหประชาชาติ หรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ในเมื่อประเทศไทยมีข้อผูกพันให้
ยกเว้นตามอนุสัญญาหรือความตกลง

11) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการของสถานทูต หรือสถานกงสุล ทั้งนี้ให้เป็นไป
ตามหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน

12) ที่ดินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

5.2.3 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ เจ้าของที่ดิน ซึ่งเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็น
บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็น
กรรมสิทธิ์ของเอกชน เช่น ผู้เช่าที่ดินของรัฐ

5.2.4 อัตราภาษี

อัตราภาษีบำรุงท้องที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ แบ่งเป็น 34
อัตรา ราคาปานกลางที่ดินเกินไร่ละ 30,000 บาท ให้เสียภาษี 70 บาท ส่วนที่เกิน 30,000 บาท
เสีย 10,000 ต่อ 25 บาท ประกอบกับสิทธิกรม ประเภทไม้ล้มลุกเสียกึ่งอัตรา ไม่เกินไร่ละ 5 บาท
ที่ดินว่างเปล่าเสียเพิ่ม 1 เท่า

5.2.5 ขั้นตอนการยื่นเสียภาษีการยื่นแบบพิมพ์

ให้เจ้าของที่ดินในวันที่ 1 มกราคมของปีใด มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ในปี
นั้นและยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.5) ต่อเจ้าพนักงานประเมิน ณ อบต.ที่ที่ดินตั้งอยู่

5.2.6 กำหนดระยะเวลาให้ยื่นแบบแสดงรายการ

1) ในปีแรกที่มีการตีราคาปานกลางของที่ดิน ให้เจ้าของที่ดินหรือผู้แทนยื่น
แบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.5) ภายในเดือนมกราคมของปี และให้ใช้ได้ทุกปีในรอบ
ระยะเวลาสี่ปีนั้น (ปัจจุบันคือปี พ.ศ. 2553 - 2556)

2) บุคคลใดเป็นเจ้าของที่ดินขึ้นใหม่ หรือจำนวนเนื้อที่ดินเดิมของเจ้าของที่ดินผู้ใดได้เปลี่ยนแปลงไป หรือเจ้าของที่ดินผู้ใดได้เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอันเป็นเหตุให้มีการลดหย่อนที่ดินเปลี่ยนแปลงไป หรือมีเหตุอย่างอื่นทำให้อัตราภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินเปลี่ยนแปลงไปให้เจ้าของที่ดินผู้นั้นแจ้งเหตุการณณ์เปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นต่อเจ้าพนักงานประเมินภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่มิเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

5.2.7 การชำระภาษี

1) ในปีแรกที่มีการตีราคาปานกลางของที่ดิน ให้ยื่นหลักฐานการแจ้งการประเมิน (ภ.บ.ท.9) พร้อมชำระเงินภายในเดือนเมษายน ภาษีได้รับแจ้งการประเมินหลังเดือนมีนาคมให้ชำระภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับแจ้งการประเมิน

2) กรณีอื่น ๆ ให้ชำระภายในเดือนเมษายนของทุกปี

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าภาษีบำรุงท้องที่ หมายถึง การชำระภาษีที่ผู้ถือครองในกรรมสิทธิ์ที่ดินต้องเสียภาษี พื้นที่ดินที่ต้องเสียภาษี ได้แก่ พื้นที่ดินรวมไปถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย ยกเว้นที่สาธารณประโยชน์ ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ เจ้าของที่ดิน ซึ่งเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง

5.3 ด้านภาษีป้าย

เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นหรือเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน และสลักจารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น ภาษีป้ายที่เก็บในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามให้เป็นรายได้ของเทศบาลนั้น (ทิดีรัตน์ ประสพสันต์วัฒนา. 2550 : 8)

5.3.1 ความรู้ทั่วไป

ป้ายที่ต้องเสียภาษี ได้แก่ป้ายที่แสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมาย ที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน และสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น

5.3.2 ป้ายที่ไม่ต้องเสียภาษี

- 1) ป้ายที่แสดงไว้ ณ โรงมหรสพและบริเวณของโรงมหรสพนั้นเพื่อโฆษณา
มหรสพ
- 2) ป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้าหรือที่สิ่งหุ้มห่อหรือบรรจุสินค้า
- 3) ป้ายที่แสดงไว้ในบริเวณงานที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว
- 4) ป้ายที่แสดงไว้ที่คนหรือสัตว์
- 5) ป้ายที่แสดงไว้ภายในอาคารที่ใช้ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น
หรือภายในอาคารซึ่งเป็นที่รโหฐาน ทั้งนี้ เพื่อหารายได้ และแต่ละป้ายมีพื้นที่ไม่เกิน 3 ตาราง
เมตรที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่รวมถึงป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์
- 6) ป้ายของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
- 7) ป้ายขององค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของ
รัฐบาลหรือตามกฎหมายว่าด้วยกรณีอื่น ๆ และหน่วยงานที่นำรายได้ส่งรัฐ
- 8) ป้ายของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคาร
สงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่ง
ประเทศไทย
- 9) ป้ายของโรงเรียนเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่แสดงไว้ ณ อาคาร
หรือบริเวณของโรงเรียนเอกชน หรือสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนนั้น
- 10) ป้ายของผู้ประกอบการเกษตรซึ่งค้าผลผลิตอันเกิดจากการเกษตร
ของตน
- 11) ป้ายของวัดหรือผู้ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนา หรือการ
กุศลสาธารณะโดยเฉพาะ
- 12) ป้ายของสมาคมหรือมูลนิธิ
- 13) ป้ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ปัจจุบันมีฉบับที่ 2) กฎกระทรวง
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ให้เจ้าของป้ายไม่ต้องเสียภาษีป้าย สำหรับ
 - 13.1) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่รถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถ
บดถนนหรือรถแทรกเตอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
 - 13.2) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ล้อเลื่อน ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

13.3) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ยานพาหนะนอกเหนือจาก (ก) และ (ข) โดยมีพื้นที่ไม่เกินห้าร้อยตารางเซนติเมตร

5.3.3 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย คือ เจ้าของป้าย แต่ในกรณีที่ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป.1) สำหรับป้ายใด เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายนั้น ได้ให้ถือว่าผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย ถ้าไม่อาจหาตัวผู้ครอบครองป้ายนั้น ได้ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้นติดตั้งหรือแสดงอยู่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายตามลำดับและให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีเป็นหนังสือไปยังบุคคลดังกล่าว

5.3.4 กำหนดระยะเวลาให้ยื่นแบบแสดงรายการ

ให้เจ้าของป้ายซึ่งจะต้องเสียภาษีป้าย ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายตามแบบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ภายในเดือนมีนาคมของปี ให้เจ้าของป้ายมีหน้าที่เสียภาษีป้ายโดยเสียเป็นรายปี ยกเว้นป้ายที่เริ่มติดตั้งหรือแสดงในปีแรกให้เสียภาษีป้ายตั้งแต่วันเริ่มติดตั้ง หรือแสดงจนถึงวันสิ้นปี และให้คิดภาษีป้ายเป็นรายงวด งวดละสามเดือนของปี โดยเริ่มเสียภาษีป้ายตั้งแต่วงวดที่ติดตั้งป้ายจนถึงงวดสุดท้ายของปี ทั้งนี้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ป้ายที่ติดตั้งบนอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น และมีพื้นที่เกินสองตารางเมตรต้องมีชื่อและที่อยู่ของเจ้าของป้ายเป็นตัวอักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้ายและให้ข้อความดังกล่าวได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่เจ้าของป้ายอยู่นอกประเทศไทย ให้ตัวแทน หรือผู้แทนในประเทศ มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายแทนเจ้าของป้าย ถ้าเจ้าของป้ายตาย เป็นผู้ไม่อยู่เป็นคนสาบสูญ เป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถให้ผู้จัดการมรดกผู้ครอบครองทรัพย์มรดกไม่ว่าจะเป็นทายาทหรือผู้อื่น ผู้จัดการทรัพย์สิน ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี มีหน้าที่ปฏิบัติการแทนเจ้าของป้าย เจ้าของป้ายผู้ใด

- 1) ติดตั้งหรือแสดงป้ายอันต้องเสียภาษีภายหลังเดือนมีนาคม ให้เสียเป็นรายงวด
- 2) ติดตั้งหรือแสดงป้ายใหม่แทนป้ายเดิม และมีพื้นที่ ข้อความ ภาพและเครื่องหมายอย่างเดียวกับป้ายเดิมที่ได้เสียภาษีป้ายแล้ว ป้ายชำรุดไม่ต้องชำระเฉพาะปีที่ติดตั้ง
- 3) เปลี่ยนแปลงแก้ไขพื้นที่ป้าย ข้อความ ภาพ หรือเครื่องหมายบางส่วนในป้ายที่ได้เสียภาษีป้ายแล้ว อันเป็นเหตุให้ต้องเสียภาษีป้ายเพิ่ม ป้ายที่เพิ่มข้อความชำระตาม

ประเภทป้ายเฉพาะส่วนที่เพิ่มป้ายที่ลดขนาดไม่ต้องคืนเงินภาษีในส่วนที่ลด ถ้าเปลี่ยนขนาดต้องชำระใหม่ ให้เจ้าของ ป้ายตาม (1) (2) หรือ (3) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ติดตั้งหรือแสดงป้าย หรือนับแต่วันเปลี่ยนแปลง แก้ไขข้อความ ภาพ หรือเครื่องหมายป้ายเดิมแล้วแต่กรณี

5.3.5 ฐานภาษีและอัตราภาษี

ฐานภาษีและอัตรา คือเนื้อที่ของป้ายและประเภทของป้ายรวมกัน ถ้าเป็นป้ายที่มีขอบเขตกำหนดได้การคำนวณพื้นที่ป้ายให้เอาส่วนกว้างที่สุดคูณด้วยส่วนยาวที่สุดเป็นขอบเขตของป้าย ถ้าเป็นป้ายที่ไม่มีขอบเขตกำหนดได้ ให้ถือเอาตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็นขอบเขตสำหรับกำหนดส่วนที่กว้างที่สุดและยาวที่สุด แล้วคำนวณเป็นตารางเซนติเมตร เศษของห้าร้อยตารางเซนติเมตรถ้าเกินครึ่ง ให้นำเป็นห้าร้อยตารางเซนติเมตร ถ้าต่ำกว่าห้าร้อยตารางเซนติเมตรถ้าเกินครึ่ง ให้นำเป็นห้าร้อยตารางเซนติเมตร ถ้าต่ำกว่าห้าร้อยตารางเซนติเมตรถ้าเกินครึ่ง ให้นำเป็นห้าร้อยตารางเซนติเมตร ถ้าต่ำกว่าห้าร้อยตารางเซนติเมตรถ้าเกินครึ่ง ให้นำเป็นห้าร้อยตารางเซนติเมตร ถ้าต่ำกว่าห้าร้อยตารางเซนติเมตรถ้าเกินครึ่ง ให้นำเป็นห้าร้อยตารางเซนติเมตร

- 1) ป้ายที่มีอักษรไทยล้วน คิดอัตรา 3 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร
- 2) ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศ และหรือปนกับภาพ และหรือเครื่องหมายอื่นให้คิดอัตรา 20 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร

- 3) ป้ายดังต่อไปนี้ ให้คิดอัตรา 40 บาท ต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร

- 3.1) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทย ไม่ว่าจะมิภาพหรือเครื่องหมายใด หรือไม่
- 3.2) ป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วน หรือทั้งหมดอยู่ใต้หรือต่ำกว่าอักษร

ต่างประเทศ

- 3.4) ป้ายที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขพื้นที่ป้าย ข้อความ ภาพ หรือเครื่องหมายบางส่วนในป้ายที่ได้เสียภาษีแล้ว อันเป็นเหตุให้ต้องเสียภาษีป้ายเพิ่มขึ้น ให้คิดอัตราตาม (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณีและให้เสียเฉพาะจำนวนเงินภาษีที่เพิ่มขึ้น

- 3.5) ป้ายทุกประเภทเมื่อคำนวณพื้นที่ของป้ายแล้ว ถ้ามีอัตราที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่าป้ายละ 200 บาท ให้เสียภาษีป้ายละ 200 บาท

5.3.6 ขั้นตอนการยื่นเสียภาษี

ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายสามารถขอรับแบบแสดงรายการภาษีป้าย

(ภ.ป. 1) ได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งโดยไม่คิดมูลค่า กรอกรายการในแบบ ภ.ป. 1 ตามความเป็นจริงให้ครบถ้วน ลงลายมือชื่อของตนพร้อมวันเดือน ปี ส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ป้ายนั้นได้ติดตั้งหรือแสดงไว้ ทั้งนี้จะนำส่งด้วยตนเอง มอบหมายให้ผู้อื่นไปส่ง

แทน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ ให้เจ้าของป้ายหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เทศบาล ที่ป้ายนั้นติดตั้ง หรือแสดงอยู่ สำหรับป้ายที่แสดงไว้ที่ยานพาหนะที่ต้องเสียภาษีให้ยื่น ณ เทศบาลซึ่งการจดทะเบียนยานพาหนะได้กระทำในท้องถิ่นนั้น

5.3.7 การชำระภาษี

ผู้รับประเมิน ได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษี (ภ.ป.3) ให้ชำระเงินภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน โดยชำระภาษีได้ที่ ส่วนการคลัง อบต. ซึ่งป้ายนั้นตั้งอยู่ การชำระภาษีป้ายจะกระทำโดยส่งธนาคัด หรือตัวแลกเงินของธนาคารที่ส่งจ่ายแก่ อบต. ก็ได้ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และให้ถือว่าวันที่ได้ทำการส่งดังกล่าวเป็นวันชำระภาษีป้าย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าภาษีป้าย หมายถึง ป้ายที่แสดงชื่อ ยี่ห้อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้ จากการโฆษณาการค้า ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน หรือแกะสลัก

จากแนวคิดการชำระภาษี โดยศึกษาการชำระภาษีท้องถิ่นของประชาชนและภาษีท้องถิ่น คือ เงินหรือสิ่งของที่เทศบาลบังคับเก็บจากประชาชนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการอันเป็นหน้าที่ของเทศบาล ภาษีท้องถิ่นมีลักษณะ ได้แก่ ด้านภาษีโรงเรือนและที่ดิน และด้านภาษีบำรุงท้องที่ ด้านภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้น ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือ ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้หาประโยชน์โดยใช้เป็นสถานที่ ประกอบการค้าขายต่าง ๆ ให้เช่าหรือให้ผู้อื่นอยู่อาศัยอยู่ในข่ายต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ที่ต้องชำระภาษี คือ ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย และภาษีบำรุงท้องที่เก็บจากเจ้าของที่ดิน บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โฉนดกำหนดขึ้นแบบและชำระภาษี ตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี การจัดเก็บภาษีท้องถิ่นจะต้องให้ประชาชนชำระภาษี ซึ่งต้องมีลักษณะที่ว่าประชาชนต้องมีความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีที่ค่อนข้างสูง ลักษณะของกฎหมายต้องง่ายและสะดวกต่อการประเมินภาษีของผู้ชำระภาษี พนักงานผู้จัดเก็บภาษีต้องเอาใจใส่การปฏิบัติงานและให้บริการแก่ประชาชนผู้ชำระภาษีเป็นอย่างดี มีความแน่นอนภาษีที่จัดเก็บต้องมีความชัดเจนแน่นอนในเรื่องอัตราภาษี ฐานภาษีวิธีการในการจัดเก็บภาษี และการจัดเก็บภาษีเท่ากันมีความยุติธรรมจากผู้ที่มิรายได้เท่าเทียมกัน หรือผู้ที่มีความสามารถในการจ่ายเท่ากันจะต้องมีภาระภาษีในจำนวนเท่ากัน อันจะเป็นผลให้ประชาชนหลบเลี่ยงการชำระภาษียลดลง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเก็บอีกด้วย

บริบทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีขั้นตอนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นและหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษี ดังนี้

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น (Local government) ดังนี้

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2546 : 426) หมายถึง ได้ให้ความหมายการปกครองที่รัฐบาลส่วนกลางมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจให้แก่หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจ ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของตนที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2550 : 183) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น หมายถึงระบบการปกครองที่เป็นผลมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ จึงทำให้เกิดองค์กรที่ทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

พรชัย เลื่อนจวี (2552 : 84) ได้ให้ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการบริหารงานภายในเขตพื้นที่ตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

2. รูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2546 (แก้ไขฉบับที่ 12) ได้กำหนดให้เทศบาลแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร (พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. 2548 : 200 - 212)

2.1 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยออกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล

2.2 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

2.3 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นที่ราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร

3. ขั้นตอนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น มีดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ

3.3.1 ตรวจสอบและคัดเลือกกรายชื่อผู้อยู่ในเกณฑ์เสียภาษี กันยายน

3.3.2 ตำรวจและจัดเตรียมแบบพิมพ์ต่างๆ ตุลาคม

3.3.3 ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการชำระภาษี พฤศจิกายน-มกราคม

3.3.4 จัดทำหนังสือเวียนแจ้งผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบ ก่อนเดือนธันวาคม

3.2 ขั้นตอนการการจัดเก็บภาษี

3.3.2 รับแบบแสดงรายการทรัพย์สิน (ภ.ร.ด. 2 และ ภ.ป.1) มกราคม-มีนาคม

เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.3.3 ประเมินค่ารายปีและกำหนดค่าภาษี/แจ้งผลการประเมิน มกราคม-เมษายน

3.3.4 รับชำระค่าภาษี มกราคม-พฤษภาคม

3.3 กรณีพิเศษ

3.3.1 รับชำระภาษีเกินกำหนดเวลา(รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม) กุมภาพันธ์-

กันยายน

3.3.2 กรณีผู้รับประเมินไม่พอใจในการประเมิน

1) รับคำร้องอุทธรณ์ขอให้ประเมินใหม่ มกราคม-พฤษภาคม

2) ออกหมายเรียกให้มาชี้แจงหรือออกตรวจสอบสถานที่ กุมภาพันธ์-มิถุนายน

3) ชี้ขาดและแจ้งผลให้ผู้รับประเมินทราบ มีนาคม-กรกฎาคม

4) รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม มีนาคม-กันยายน

5) ปฏิบัติตามคำสั่งศาล

3.4 ขั้นประเมินและเร่งรัดการจัดเก็บภาษี

3.4.1 ไม่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินภายในเวลาที่กำหนด

1) เมื่อใกล้เวลาสิ้นสุดตามประกาศให้มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ที่ยังไม่ยื่นแบบ

เมษายน

2) แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง เมษายน-พฤษภาคม

3) รับชำระภาษี พฤษภาคม-กันยายน

4) ประสานกับอำเภอขอทราบผลเป็นระยะๆ เมษายน-กันยายน

3.4.2 ขึ้นแบบแสดงรายการแต่ไม่ชำระภาษี

1) มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ที่ยังไม่ชำระภาษี 3 ครั้ง

2) รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม พฤษภาคม-กันยายน

3) ดำเนินการบังคับจัดเก็บภาษี ตุลาคมเป็นต้นไป

4. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี

การจัดเก็บภาษีอากรมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การหารายได้ของรัฐบาลเพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจการของรัฐบาล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีหลายประการดังต่อไปนี้

4.1 เพื่อการหารายได้ มาใช้จ่ายในกิจการต่างๆ ที่รัฐเป็นผู้จัดให้มีลักษณะเป็นการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน เพื่อกิจการสาธารณะประโยชน์ เช่น การศึกษา กิจการสาธารณูปโภค ความมั่นคง เป็นต้น

4.2 เพื่อควบคุม รัฐบาลสามารถใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริโภคและการผลิต วิธีการดำเนินธุรกิจ หากรัฐบาลเห็นว่าผู้บริโภคเกิดผลเสียจากการบริโภคสินค้าใด ทั้งทางสุขภาพหรือศีลธรรมอันดี เป็นสินค้าฟุ่มเฟือย รัฐบาลอาจเก็บภาษีในอัตราที่สูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าแพงขึ้น ผู้บริโภคจะได้ใช้สินค้านั้นน้อยลง

4.3 เพื่อการกระจายทรัพยากรรายได้ และทรัพย์สิน รัฐบาลสามารถที่จะใช้มาตรการด้านภาษีอากร เพื่อสร้างความเสมอภาคในการแบ่งกระจายทรัพยากรทั้งระหว่างบุคคลและระหว่างท้องถิ่น

4.4 เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจรุนแรงการวางนโยบายภาษีอากร ให้ยืดหยุ่นเพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง เช่น รัฐบาลเพิ่มภาษีต่างๆ ให้สูงขึ้น ในภาวะเงินเฟ้อ เพื่อลดการใช้จ่ายเงิน หรือในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำ ภาวะเงินฝืด รัฐบาลอาจลดภาษีเพื่อกระตุ้นให้มีการใช้จ่ายเงินและ มีการลงทุนมากขึ้น

5. หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษี

ภาษีอากรเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของนโยบายการคลัง เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในการจัดเก็บภาษีจากประชาชนแต่ละคนนั้น จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีที่เหมาะสม ดังนี้ (ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. 2545: 96 - 97)

5.1 ความยุติธรรม เสมอภาค เป็นหลักสำคัญของการเสียภาษี ถือเป็นหัวใจสำคัญของหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษี ในหมู่ผู้เสียภาษีทุกคน ประชาชนควรเสียภาษีในสัดส่วนที่เหมาะสมและสามารถที่จะจ่ายได้ ในการพิจารณาความเป็นธรรม เราจะต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมเกี่ยวกับภาษีที่จะจัดเก็บและความเป็นธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีนั่น

5.2 ความแน่นอนและชัดเจน ในการจัดเก็บภาษีทุกประเภท จะต้องมีความแน่นอนและชัดเจน ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้โดยง่าย เช่น มีการกำหนดอัตราภาษี ฐานภาษีตลอดจนวัน เวลา และวิธีการจัดเก็บภาษี เป็นต้น

5.3 ความประหยัดและความสะดวก การเสียภาษีอากรแต่ละประเภท ถือเป็นภาระหน้าที่ของประชาชนที่มาชำระภาษี ซึ่งจะต้องได้รับความสะดวกทั้ง วิธีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ เพื่อที่จะช่วยให้เกิดภาระแก่ผู้มาเสียภาษีน้อยที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บต่ำที่สุด

5.4 การยอมรับ การจัดเก็บภาษีจะเป็นไปโดยง่าย หากประชาชนผู้เสียภาษีจะยินดีให้ความร่วมมือในการเสียภาษี ซึ่งการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทจะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่

5.5 ประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัติการจัดเก็บภาษีจะต้องสามารถทำการบริหารจัดการได้อย่างได้ผล สามารถบริหารจัดการ ทั้งในการจัดเก็บภาษี และประชาชนผู้เสียภาษี เพื่อให้รัฐบาลได้รับรายได้ที่เหมาะสม และผู้ชำระภาษียินดีชำระภาษีได้ด้วยความเต็มใจ

5.6 ความยืดหยุ่น ภาษีที่ดี ควรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศ

6. ภาพโดยรวมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวาปีปทุมประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 15 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลวาปีปทุม ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลหนองแสงองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองแสง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลวาปีปทุม) องค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลขามป้อมทั้งตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเสื่อไ้ก่ทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลดงใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดงใหญ่ทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโพธิ์ชัยทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหัวเรือทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลแคน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแคนทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลงัวบา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลงัวบาทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า ครอบคลุมพื้นที่

ตำบลนาข่าทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านหวายทั้ง ตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองไฮทั้งตำบล องค์การบริหาร ส่วนตำบลประชาพัฒนา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลพระชาพัฒนาทั้งตำบล องค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองทุ่ม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองทุ่มทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหนอง แสน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองแสนทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสีทองกลาง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกสีทองกลางทั้งตำบล (สารานุกรมเสรี. 2557 : ออนไลน์)

6.1 การจัดเก็บภาษีของในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอลำปำ จังหวัด มหาสารคาม

โดยทั่วไปรายรับของในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอลำปำ จังหวัด มหาสารคามมี 5 ประเภท คือ

6.1.1 รายได้จากภาษีอากร

1) ภาษีท้องถิ่นจัดเก็บเอง (Local Levied taxes) เป็นภาษีที่จัดเก็บจาก ทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในเขตท้องถิ่นนั้นและมีการคิดค่าบริการที่เก็บจากผู้ใช้บริการตามที่ท้องถิ่นจัด ให้มีขึ้นประกอบด้วย

1.1) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของโรงเรือนหรือ สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น กับที่ดินต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น รวมถึงเครื่องจักรที่ใช้ ผลิตสินค้าเพื่อการอุตสาหกรรม ซึ่งติดตั้งเป็นส่วนควบของโรงเรือนนั้น จะต้องเสียภาษีใน อัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี ส่วนทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นภาษี ได้แก่ พระราชวัง ทรัพย์สิน ของรัฐ ทรัพย์สินของการรถไฟ ทรัพย์สินของการท่าเรือ (ตาม พรบ. การท่าเรือ) ทรัพย์สินของ โรงพยาบาลสาธารณะ โรงเรียนสาธารณะ ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติ โรงเรือนหรือสิ่งปลูก สร้างอย่างอื่น ซึ่งปิดวางไว้ตลอดปี โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้อ อาศัยเอง โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของอยู่เอง และพื้นที่ที่เป็นบริเวณต่อเนื่องกับโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ที่ใช้ประโยชน์โดยตรงของรัฐวิสาหกิจนั้นตามที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด

1.2) ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของที่ดิน จากราคากลาง ที่ดิน การตีราคากลางของที่ดินนั้น ให้นำเอาราคาที่ดินในหน่วยที่จะทำการตีในระยะเวลาไม่ เกิน 1 ปีก่อนวันตีราคา มาคำนวณด้วยเฉลี่ยเป็นราคาปานกลาง โดยไม่ให้คำนวณราคาโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งเพาะปลูกเข้าด้วย ให้คณะกรรมการพิจารณาตีราคากลางของที่ดินทุกรอบ ระยะเวลา 4 ปี การตีราคากลางของที่ดินทุกรอบระยะเวลา 4 ปีให้ใช้เป็นราคากลางได้ทุกปีใน

ปัจจุบันภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่กำลังเปลี่ยนชื่อเป็นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

1.3) ภาษีป้าย เป็นภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใดๆ ด้วยอักษรภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น โดยเสียภาษีตามบัญชีอัตราภาษีป้าย

1.4) อากรฆ่าสัตว์ เป็นภาษีที่จัดเก็บจากผู้ที่มีความประสงค์จะฆ่าสัตว์ คือ โค กระบือ แพะ แกะ สุกร และสัตว์อื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้แจ้งจำนวนสัตว์ที่จะฆ่า วัน และเวลาที่จะดำเนินการ ฆ่าสัตว์ และชื่อของ โรงฆ่าสัตว์และต้องเสียอากรการฆ่าสัตว์ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

6.1.2 ภาษีที่รัฐบาลเก็บให้ (Surcharge taxes) หรือแบ่งให้ (Shared taxes) ภาษีที่รัฐบาลเก็บให้ เป็นภาษีที่รัฐบาลกลางจัดเก็บในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บเข้าเป็นรายได้ของแผ่นดิน ได้แก่

1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีอากรประเมิน ที่จัดเก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ โดยจัดเก็บจากผู้ประกอบ ผู้นำเข้า ในอัตราร้อยละ 7 จากอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ร้อยละ 10

2) ภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นภาษีอากรประเมินที่จัดเก็บจากผู้ประกอบกิจการธนาคาร ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ การรับประกันชีวิต การรับจำนำ การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงกิจการธนาคารพาณิชย์ การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นการค้า หรือหากำไร การขายหลักทรัพย์ และการประกอบกิจการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา โดยเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0.1-0.3 แล้วแต่ประเภทของการประกอบกิจการ และจะต้องเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่นบนฐานภาษีเดิมอีกร้อยละ 10

3) ภาษีสรรพสามิตและภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าและบริการ ได้แก่ สุรา ยาสูบ ไฟ น้ำมัน และผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องไฟฟ้า แก้ว และเครื่องแก้ว ฯลฯ โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตจะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 10 ให้แก่ท้องถิ่น และให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีของเงินสรรพสามิตส่งมอบเงินภาษีที่เก็บเพิ่มขึ้นให้แก่กระทรวงมหาดไทย โดยหักค่าใช้จ่ายไว้ร้อยละ 5 ของเงินที่เก็บได้ ส่วนภาษีสุรา เป็นภาษีที่จัดเก็บจากผู้ได้ใบอนุญาตทำสุราหรือผู้นำเข้าสุรา โดยผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีสุรา จะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ให้แก่ท้องถิ่น และให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีส่งมอบเงินที่

เก็บเพิ่มขึ้นให้แก่กระทรวงมหาดไทย โดยหักค่าใช้จ่ายไว้ร้อยละ 5 ของเงินภาษีที่จัดเก็บได้ และให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรเงินภาษีสุราให้แก่กรุงเทพฯ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

4) ภาษีการพนัน เป็นภาษีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดเก็บจากการเล่น โตเตโลเซเตอร์ และสวิป (โตเตโลเซเตอร์ คือ ลักษณะของการเล่นพนันที่ต้องอาศัยเล่นควบคู่ไปกับการจัดให้มีการต่อสู้หรือแข่งขันกันมากกว่า 2 ทีมขึ้นไป สำหรับประเทศไทยนิยมใช้กับการเล่นแข่งม้า) และ (สวิป คือ เป็นการเสี่ยงโชคที่คล้ายคลึงกับการเล่นสลาकिनรวบ แต่ใช้ผลของการแข่งขันของทีมที่ทำการต่อสู้กันเป็นเครื่องชี้ขาดผลแพ้ชนะ รางวัลมีที่หนึ่ง ที่สอง และที่สาม) ในสนามม้าอีกร้อยละ 2.5 ของอัตราที่จัดเก็บให้รัฐ โดยให้หักค่าใช้จ่ายไว้ร้อยละ 5 ของภาษีก่อนนำส่งท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของสนามม้านั้น ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน เป็นภาษีที่กรมการขนส่งทางบกจัดเก็บจากรถยนต์และล้อเลื่อน แล้วจัดสรรรายได้จากรถประเภทต่าง ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง กล่าวคือ รายได้ส่วนที่จัดเก็บได้ ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนที่จัดเก็บในเขตจังหวัดอื่น ให้จังหวัดจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนั้นตามสัดส่วนเทศบาล : อบจ. : อบต. = 70 : 20 : 10 ในกรณีที่จังหวัดใดมีเทศบาลมากกว่า 1 แห่งให้เฉลี่ยส่วนแบ่งเท่าๆ กันในแต่ละกลุ่ม

5) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

6) ภาษีอื่น ๆ เช่นภาษีเพื่อการศึกษา ภาษีการค้าปลิกน้ำมัน ภาษีการค้าปลิกยาสูบ เป็นต้น

6.1.3 รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร

รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร เช่น ค่าธรรมเนียมกำจัดขยะมูลฝอย และปฏิภูม ค่าใบอนุญาตก่อสร้างและปรับปรุงอาคาร เป็นต้น

6.1.4 เงินอุดหนุน

เป็นรายได้หลักที่สำคัญประการหนึ่งของท้องถิ่นที่รัฐบาลอุดหนุนให้แก่ท้องถิ่นต่างๆ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริการสาธารณะ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล เช่น เงินอุดหนุนการท่องเที่ยว เป็นต้น สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ

6.1.5 เงินกู้

เป็นรายรับที่ท้องถิ่นสามารถใช้จ่ายได้ ในกรณีที่ท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยขอกู้ยืมเงินจากเงินกองทุนกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กองทุนส่งเสริมกิจการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (กสอ.) หรือกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (กสท.)

6.2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลหนองแสง

6.2.1 ที่ตั้ง

ตำบลหนองแสงเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นตำบลที่มีหมู่บ้านมากที่สุดในประเทศไทยตั้งอยู่กึ่งกลางของตำบลต่าง ๆ ของอำเภอวาปีปทุม โดยมีระยะทางห่างจากอำเภอวาปีปทุม 0.5 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 41 กิโลเมตร

6.2.2 เนื้อที่

เทศบาลตำบลหนองแสง มีเนื้อที่ประมาณ 40,407 ไร่ หรือประมาณ 58.87 ตารางกิโลเมตร

6.2.3 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ตอนกลางถึงล่างเป็นที่ลุ่มมีคลองน้ำไหลผ่าน ทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่ราบสูงแต่สูงไม่มากนัก สภาพดินเป็นดินเค็มไม่เหมาะแก่การเพาะปลูกและมีป่าไม้สาธารณะประมาณ 550 ไร่ (ป่าโคกใหญ่, ป่าโคกอีหลู่, ป่าหนองกระรอก) มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลหนองทุ่ม

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหัวเรือ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลโพธิ์ชัย และตำบลประชาพัฒนา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลโคกสีทอง และบ้านห้วย

6.2.4 สาธารณูปโภคตำบลหนองแสง

1) ประปาตำบลหนองแสงมีประปาใช้ครบทุกหมู่บ้านจำนวน 28 หมู่บ้าน 4,720 คร้วเรือน

2) มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้านจำนวน 28 หมู่บ้าน 3,310 คร้วเรือน

3) โทรศัพท์สาธารณะ 30 แห่ง

6.2.5 ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

ตำบลหนองแสง มีสถานที่สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ดังนี้

- 1) วัด มีวัดจำนวน 15 แห่ง
- 2) โรงเรียน
 - 2.1) โรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่ง
 - 2.2) โรงเรียนมัธยม 1 แห่ง
 - 2.3) โรงเรียนอาชีววะ (การอาชีพ) 1 แห่ง

6.2.6 สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ในตำบลหนองแสง

- 1) โรงพยาบาลของรัฐขนาด 60 เตียง 1 แห่ง
- 2) สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน 1 แห่ง
- 3) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 3 แห่ง
- 4) สถานีตำรวจ 1 แห่ง
- 5) สถานีดับเพลิง 1 แห่ง
- 6) มีหอกระจายข่าว 20 หมู่บ้าน

6.2.7 เส้นทางคมนาคม

มีถนนลาดยางเชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลสภาพใช้การได้ดี ระยะเวลาประมาณ 15 กิโลเมตร

1) มีถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้านสภาพถนนใช้การได้ดีระยะเวลาประมาณ 5 กิโลเมตร

2) มีถนนลูกรังเชื่อมระหว่างหมู่บ้านในตำบลและถนนลูกรังภายในหมู่บ้าน ฤดูแล้งและหนาวใช้การได้ดีแต่ฤดูฝนจะมีสภาพเป็นโคลนสัญจรไปมาลำบาก

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลรายได้ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลหนองแสง อำเภอกาบัง จังหวัดมหาสารคาม

หน่วย : บาท

ปีงบประมาณ	2556	2555	2554
ภาษีบำรุงท้องที่	42,250.58	46,000.00	42,000.00
ภาษีป้าย	176,502.00	186,000.00	175,000.00
ค่าธรรมเนียมจดทะเบียน และนิติกรรมที่ดิน	1,911,729.00	1,500,000.00	1,500,000.00
รวม	2,130,481.58	1,732,000.00	1,717,000.00

ที่มา : เทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอกาบัง จังหวัดมหาสารคาม (2557 : 18)

ตารางที่ 2 จำนวนหมู่บ้าน และจำนวนประชากรทั้งหมด ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ	ชื่อองค์กรบริหารส่วนตำบล	จำนวน ประชากร ทั้งหมด	จำนวน ประชากร ที่ชำระภาษี	จำนวน หมู่บ้าน
1	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง	10,119	1,259	28
2	องค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม	6,872	893	16
3	องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก	10,376	1046	19
4	องค์การบริหารส่วนตำบลดงใหญ่	5,610	835	16
5	องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย	4,610	756	12
6	องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	10,062	1159	21
7	องค์การบริหารส่วนตำบลแคน	6,966	969	17
8	องค์การบริหารส่วนตำบลงิ้วบา	8,191	1016	19
9	องค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า	8,940	932	16
10	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย	7,176	974	17
11	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ	9,980	1098	17
12	องค์การบริหารส่วนตำบลประชาพัฒนา	4,593	711	11
13	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม	3,819	721	10
14	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน	4,098	698	10
15	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสีทองกลาง	4,722	729	11

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง และมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง มีเนื้อที่ประมาณ 40,407 ไร่ หรือประมาณ 58.87 ตารางกิโลเมตร มีจำนวน 28 หมู่บ้าน ซึ่งมีรายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บเอง รายได้รัฐบาลจัดสรรและอุดหนุน และรายได้รวมของเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่นำมาใช้ในการบริหารใน

ท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2554, พ.ศ.2555, พ.ศ.2556 เป็นงบประมาณรวม 20,904,735.88 บาท
20,380,500 บาท และ 20,442,500 บาท ตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการวิจัยเรื่องแรงจูงใจที่มีอิทธิพลในการชำระภาษีของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สามารถสร้างความชัดเจนและเพิ่มคุณค่าให้กับผลงานวิจัย กรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย รวมทั้งการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมงานวิจัยในประเทศที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับการวิจัย ดังนี้

เขาวลัทธิ ม่วงมี (2551 : 77) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรมสรรพากร ผลพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงานและความเจริญเติบโต ด้านการยอมรับนับถือและความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสำเร็จในงาน ด้านสภาพการทำงานและความปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านนโยบายและการบริหารองค์การมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานได้ ร้อยละ 51.50 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ด้านความสำเร็จในงาน ประกอบด้วย ปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายและทันเวลาตามที่หน่วยงานกำหนด มีความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ทำสำเร็จลุล่วงไปแล้ว ความสำเร็จในงานที่ได้รับมีส่วนช่วยกระตุ้น/จูงใจให้อยากทำงานมากขึ้น และผลงานและความคิดเห็นเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน

ศศิษฐา บุญทา (2552 : 52) ได้ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการชำระภาษีให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในการชำระภาษีให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านวิธีการจัดเก็บในเรื่องพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลให้การบริการตามลำดับก่อนและหลังอย่างเป็นธรรม รองลงมา คือ ด้านหลักการจัดเก็บในเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดถึงอัตราภาษีและประเภทไว้อย่างชัดเจน ความร่วมมือในการชำระภาษีให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยส่วนมาก

ประชาชนมีการยอมรับและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการชำระภาษีให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหย่วนเป็นอย่างดี ส่วนในด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีพบมากที่สุด ได้แก่ ภาษีที่รัฐกำหนดให้ประชาชนต้องเสียภาษีมีหลายประเภทเกินไป

สุรเชษฐ เชาวศิริป (2552 : 97) ได้ศึกษาเรื่องการจูงใจให้ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90, ภ.ว.ด. 91) ปีภาษี 2552 ตามกำหนดเวลาของสำนักงานสรรพากร ผลการศึกษา พบว่า วิธีจูงใจให้ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90, ภ.ว.ด. 91) ปีภาษี 2552 สามอันดับแรก ได้แก่ การจับรางวัลชิงโชคสำหรับผู้ยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การมีแบบฟอร์มต่าง ๆ ครบถ้วน มีคำแนะนำในการกรอกอ่านเข้าใจง่าย และสถานที่ให้บริการหาง่าย เดินทางไปใช้บริการสะดวก ผู้เสียภาษีที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวิธีการจูงใจให้มายื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาที่ทำให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้แบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาล่าช้า สามอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาเงินไม่เพียงพอที่จะต้องชำระภาษี เอกสารประกอบยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีไม่เรียบร้อยและเจ้าหน้าที่ไม่สนใจ ไม่สุภาพ และพฤติกรรมในการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90, ภ.ว.ด. 91) ปีภาษี 2552 ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยตนเองมากกว่าการใช้ตัวแทน

กาญจนาภรณ์ เวียงวิระ (2553 : 53) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้ชำระภาษีในเขตเทศบาลตำบลช้างซ้าย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษา พบว่า แรงจูงใจสำหรับการชำระภาษี ประชาชนผู้ชำระภาษีส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด คือ ให้เทศบาลมีของรางวัลสำหรับผู้ชำระภาษีทุกคน รองลงมา คือ การออกพื้นที่รับชำระภาษีนอกสถานที่ตามชุมชนหรือหมู่บ้าน เพราะจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้ชำระภาษี และสิ่งที่ประชาชน และสิ่งที่ประชาชนต้องการอีกประการหนึ่ง คือ การประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีของท้องถิ่น ให้ประชาชนทราบว่า ภาษีเทศบาลจัดเก็บมีภาษีประเภทใดบ้าง เงินภาษีที่ประชาชนได้ชำระให้แก่เทศบาลมีความสำคัญอย่างไร เทศบาลจะนำมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างไร

ปพน ฉายแสง (2553 : 128) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการจูงใจให้ประชาชนชำระภาษีของเทศบาลเมืองกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษา พบว่า 1) ด้านสภาพแวดล้อม การเมืองเป็นเรื่องที่แยกออกจากการชำระภาษีของ

ประชาชน นักการเมืองระดับประเทศส่วนมากมักใช้อิทธิพลของตนเอง และพรรคพวกในการหลีกเลี่ยงและหลบหนีภาษีมากกว่านักการเมืองท้องถิ่น ภาวะทางเศรษฐกิจส่วนมากมีผลกระทบต่อการชำระภาษีของประชาชนและกฎหมายภาษีท้องถิ่นไม่มีผลกระทบต่อการชำระภาษีของประชาชนวัตถุประสงค์ของ โครงการมีความชัดเจนเหมาะสม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า มีความพร้อมทั้งบุคลากร งบประมาณ การจัดการ สื่อที่ใช้การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ในการดำเนินโครงการ กิจกรรมในโครงการที่มีความเหมาะสมมาก คือ กิจกรรมรับชำระภาษีเวลาพักเที่ยง วันหยุดราชการและกิจกรรมรับชำระภาษีนอกสถานที่ กิจกรรมที่มีความเหมาะสม คือ กิจกรรมมอบของชำร่วยและกิจกรรมจับสลากมอบของรางวัล 3) ด้านกระบวนการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและสนับสนุนบางส่วนหลักเกณฑ์ในกิจกรรมที่เหมาะสมมาก คือ หลักเกณฑ์ในกิจกรรมรับชำระภาษีเวลาพักเที่ยงและวันหยุดราชการและรับชำระภาษีนอกสถานที่ 4) ด้านผลลัพธ์ โครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนผู้มีหน้าที่ชำระภาษีมาชำระภาษีภายในกำหนดเวลาเร็วขึ้น เป็นการตอบแทนให้กับผู้มาชำระภาษีและพัฒนาการจัดเก็บภาษีของเทศบาล

สุนิศา เกตุแดง (2554 : 136) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการชำระภาษีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองชะอุ่น อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระภาษีของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย การศึกษาลักษณะของการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการชำระภาษีของประชาชนในเขตเทศบาลคลองชะอุ่น อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานีประกอบด้วย การเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ตลอดจนการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ของเงินภาษีที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นของตน การขอย่อยงะเชิดชูเกียรติผู้ที่มีความรับผิดชอบในการชำระภาษีในรูปแบบต่าง ๆ การปลูกจิตสำนึกในความรับผิดชอบให้กับประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี การออกหน่วยเคลื่อนที่จัดเก็บรายได้ถึงที่พักและการจัดเก็บล่วงหน้า

ลัทธนา ชาญชัตปริษา (2554 :) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการชำระภาษีของสำนักงานการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการชำระภาษี ของสำนักงานการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร แยกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้ดังนี้ 1) ผู้ที่ใช้บริการชำระภาษีของสำนัก

การคลังเทศบาลเมืองสกลนคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการชำระภาษีของ สำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2) ผู้ที่ใช้บริการชำระภาษีของสำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการชำระภาษีของ สำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ที่ใช้บริการชำระภาษีของสำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการชำระภาษีของ สำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) ผู้ที่ใช้บริการชำระภาษีของสำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนครที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการชำระ ภาษีของสำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) ผู้ที่ใช้บริการชำระภาษีของสำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการชำระภาษี ของสำนักการคลังเทศบาลเมืองสกลนคร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมงานวิจัยต่างประเทศที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับการวิจัย ดังนี้

Gale (2007 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องความพยายามในการจัดเก็บภาษีของกลุ่มประเทศในทะเลทรายซาฮารา ของทวีปแอฟริกา ใช้ข้อมูลที่ศึกษาจาก 43 ประเทศ ระหว่างปี ค.ศ. 1990-1995 เพื่อศึกษาความพยายามในการจัดเก็บภาษี ใช้สมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่กำหนดความพยายามในการจัดเก็บภาษี ผลการศึกษา พบว่า ประเทศต่าง ๆ มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นและนำไปใช้ในการจัดหางบประมาณที่ขาดดุล จากการวิเคราะห์ พบว่า สัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สัดส่วนรายได้จากการส่งออกมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่รายได้ต่อหัวของประชากรไม่มีความสัมพันธ์และสัดส่วนรายได้จากการนำเข้าสินค้ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษี ได้จากการกำหนดโดยใช้ สัดส่วนภาษีที่เก็บได้จริงกับสัดส่วนภาษีที่ได้จากการประมาณการ โดยสรุป ประเทศที่มีการจัดภาษีได้ในระดับสูงจะมีแนวโน้มดัชนีการเก็บภาษีสูงถึงแม้ว่าผลการศึกษานี้จะไม่เป็นรูปแบบเดียวกันในทุกประเทศ

Eltony (2007 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องความพยายามในการจัดเก็บภาษีของกลุ่มประเทศอาหรับ โดยศึกษาจากกลุ่มประเทศอาหรับ จำนวน 16 ประเทศ วิเคราะห์โดยใช้สมการ

ถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่กำหนดความพยายามในการจัดเก็บภาษี ผลการศึกษา พบว่า รายได้ต่อหัวของประชากร สัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรกรรม และสัดส่วนรายได้จากภาคเหมืองแร่สามารถอธิบายตัวแปรความพยายามในการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ สัดส่วนรายได้จากการนำเข้าและส่งออกสินค้าของประเทศอาหรับที่ไม่มือน้ำมัน และหนี้ต่างประเทศ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดเก็บภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Piancastalli (2007 : ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีของประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา โดยทำการศึกษาจากกลุ่มอย่างจำนวน 75 ประเทศในช่วงปี ค.ศ. 1985 – 1995 เป็นการรวบรวมข้อมูลในการจัดเก็บภาษีที่มีจริง ผลการศึกษา พบว่ารายได้ต่อหัวประชากร สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศ และสัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรกรรมสามารถอธิบายตัวแปรความพยายามในการจัดเก็บภาษีได้ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ สัดส่วนรายได้จากภาคเหมืองแร่ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความพยายามในการจัดเก็บภาษี โดยประเทศเหล่านี้ควรมีการปรับปรุงระบบการชำระภาษี และดัชนีตัวชี้วัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ความสามารถในการชำระภาษีน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนการจัดเก็บภาษีและความพยายามในการจัดเก็บภาษีระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา พบว่า ขึ้นอยู่กับกลุ่มของรายได้ และความแตกต่างของแต่ละภูมิภาคของประเทศนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการชำระภาษีของประชาชน พฤติกรรมการชำระภาษี ระหว่างบุคคลและการสร้างแรงจูงใจในการชำระภาษีของประชาชนด้วยการเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ตลอดจนการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ของเงินภาษีที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นของตน การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีความรับผิดชอบในการชำระภาษีในรูปแบบต่าง ๆ การปลูกจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อให้กับประชาชนผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษี การออกหน่วยเคลื่อนที่จัดเก็บรายได้ถึงที่พักและการจัดเก็บล่วงหน้า

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการสร้างแรงจูงใจที่มีผลต่อการชำระภาษีของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคามครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ การสร้างแรงจูงใจในการชำระภาษี ประกอบด้วย ด้านหลักความเป็น
 ธรรม ด้านหลักความแน่นอน และด้านหลักความสะดวก (ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. 2547 : 60-68)

ตัวแปรตาม คือ การชำระภาษีของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ
 วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพรวมได้อย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยขอทำการสรุปเป็นกรอบ
 แนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย